

V I E N Y B Ė

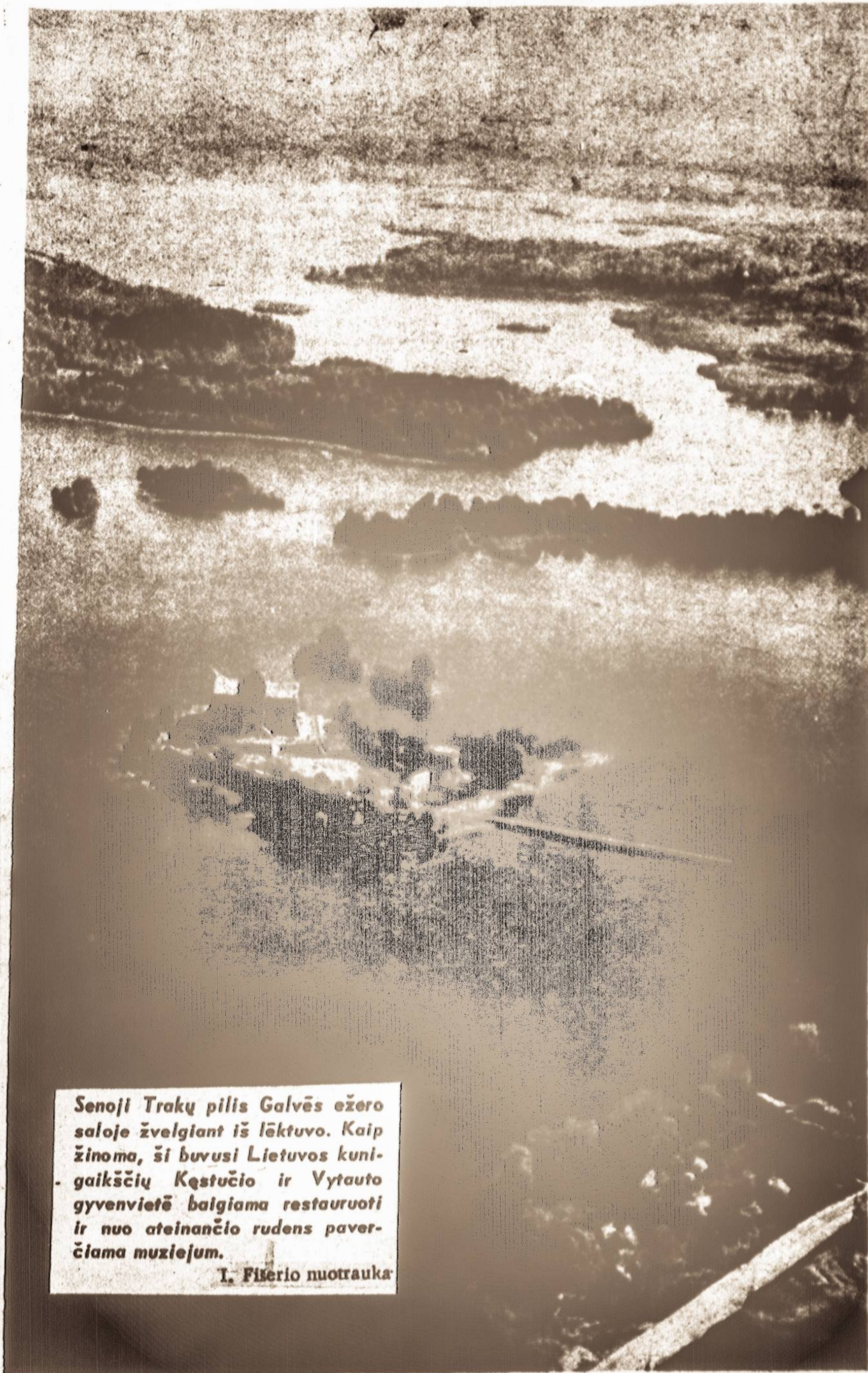
74 M. 32 N.

BROOKLYN, N. Y.

1960 M. RUGPILČIO (AUGUST) 5 D.

TEL. APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Senoji Trakų pilis Galvės ežero saloje žvelgiant iš lėktuvo. Kaip žinoma, ši buvusi Lietuvos kunigaikščių Kęstučio ir Vytauto gyvenvietė baigiama restauruoti ir nuo ateinančio rudens paverčiama muziejum.

L. Fiserio nuotrauka

Sovietai vėl nori tartis

Neseniai Paryžiuje sugriovęs viršūnių konferenciją Sovietų Sąjungos premjeras Chruščiovas šiomis dienomis pasiūlė tartis nusiginklavimo reikalais Jungtinių Tautų forume. Pats Chruščiovas esąs pasirodęs dalyvauti tame pasitarime. Bet į šį Sovietų pasiūlymą tiek Washingtone, tiek Londone, tiek Paryžiuje žiūrima skeptiškai. "Žinoma," pareiškė Valstybės departamento atstovas, "jeigu Chruščiovas nori kalbėtis nusiginklavimo reikala, jo niekas nevaržo dalyvauti Jungtinių Tautų Nusiginklavimo Komisi-

sijoje, kurią sudaro visi 82 Jungtinių Tautų nariai."

Washingtonė manoma, kad šiuo savo pasiūlymu premjeras Chruščiovas mėgina pridengti Sovietų tikslus Vakarų Vokietijoje. Mat, Sovietai nori pasirašyti atskirą taikos sutartį su komunistų valdoma Vakarų Vokietija ir tuo būdu išstumti Vakarų sąjungininkus iš Berlyno.

Londone taip pat manoma, kad Chruščiovo nusiginklavimo konferencijos pasiūlymas, kaip ir komunistinės Kinijos premjero Chou En-lai užuomina pasi-

rašyti "taikos paktą" su Jungtinių Valstybėmis yra grynai propagandinis manevras.

Sovietų kaltinamo Amerikos lakūno Francis Gary Powers žmona ir tėvai gavo Sovietų vizas ir netrukus išvyksta į Maskvą. Lakūno Powers byla Maskvoje pradedama svarstyti rugpjūčio 17 d.

* Buvęs prezidentas Trumanas užtikrina, kad jis rems senatoriaus Kennedy kandidatūrą į prezidentus.

DABAR

JUOZAS TYSLIAVA

Atrodo, republikonai savo rinkiminę kampaniją, bent kiek tai liečia Amerikos užsienio politiką, varys antikomunizmo ženkle. Jau vien tas faktas, kad Nixonas pasirinko Lodge, o ne kurį kitą asmenį į viceprezidentus, tai parodo.

Bet nedaug reikėjo, kad ši rinkiminė kampanija būtų vykusį "koegzistencijos" arba "globalinės taikos" ženkle. Tik reikėjo, kad po "virtuvės debatų" Maskvoje ir po Chruščiovo vizito Amerikoje, prezidentas Eisenhoweris nuvažiuotų į Sovietų Sąjungą...

Bet štai, viršūnių konferencijos išvakarėse, iš "padangių iš aukštųjų", anot Kiršos, ima ir nukrinta amerikiečių lėktuvai...

Anapus marių medį kirto, šiapus skiedros lėkė, sako lietuvių liaudies mįslė. Tas, palyginti, menkas incidentas ties Uralų kalnais taip sumaisė Amerikos užsienio politikos kortų kaladę, kad, vietoj tuzų, beliko devynakės... Kas vakar buvo taip, šiandien yra ne ir — priešingai — kas vakar buvo ne, šiandien yra taip.

Žodžiu, republikonai savo rinkiminę kampaniją varys antikomunizmo ženkle, ir tik lapkričio pirmomis dienomis sužinosime, kas laimėjo "virtuvės debatus" — Nixonas ar Chruščiovas.

O tuo tarpu demokratai, su Kennedy ir Johnsonu priešaky, mano, kad republikonų dienos Washingtonė yra suskaitytos...

Bet politikoje, kaip ir kortų lošime, tik vienas dalykas yra tikras, tai — kad nieko tikro.

★

Kodėl Bronys Raila savo 448 puslapių publicistikos knygą pavadino TAMŠIAUSIA PRIEŠ AUDRĄ, tai jis pats ir paaiškina:

"... Mano žodžiai su keistais ir gal nepopuliariais klausimais nepasieks tų, kuriems reikėtų daugiausia ... susirūpinti". Vieni iš jų nieko bendro neturi ir nenori turėti su lietuvių bendruomene, o kiti, susirūpinę savo asmeniškų išikūrimu ir taupymo sąskaitų kūryba, "neturi pinigų" lietuviško laikraščio prenumeratai ir "neturi laiko" jo skaityti. Kai vieni ir kiti šiandien vis tai šio, tai to "neturi", man rodos, nereikėtų iš anksto lieti ašarų, jei ir išlaisvintoje Lietuvoje jie, ko gero, "nebeturės" savo buvusių nuosavybių, apsispręs, kad "nebeverta grįžti tokion Tėvynėn..."

Taip samprotauja Raila savo knygos pabaigoje, viename tų straipsnių, kuriuos jis ir ne Vienibei buvo parašęs.

Bet tai buvo... Tai buvo prieš septyneris metus...

Galima tik vaizduotis, kaip daugelis tų pačių dalykų atrodytų NUO KALNO ARARATO, kurio vardu autorius ketina pavadinti antrąjį savo "žurnalistinės kūrybos" tomą.

Bet kodėl Bronys Raila, šalia savo "poezijos žurnalizme", anot Cocteau, į šią knygą sudėjo ir tas eiles, arba, tiksliau sakant, jų parodijas, tai man tamsiausia.

Šiaipjau, knyga išgytina ir, žinoma, skaitytina.

FIDEL CASTRO PASITRAUKIA?

Kubos premjeras Fidel Castro, gydytojų patariamais, pasitraukias iš savo pareigų. Jo vietą, sakoma, užims premjero brolis majoras Raul Castro, kuris dabar yra gynybos ministras.

Dėl Fidel Castro pasitraukimo Kuboje sklinda įvairūs gandai. Vieni kalba, kad Castro iš tikrųjų sunkiai serga, kiti, kaip pavyzdžiui, jo asmeninis gydytojas, sako, kad liga premjero gyvybei nepavojinga, kad jis tik nebuvo pasveikęs nuo plaučių uždegimo.

Fidel Castro, kuris savo namuose saugojamas kulkosvaizdis ginkluotų sargybinių, iš tikrųjų buvo susirgęs plaučių uždegimu ir dabar sėkmingai gyjasi. Bet visi mano, kad Castro pertolį nuėjus ginče su

Jungtinėmis Valstybėmis, kad Kubos ekonominė padėtis esanti prie bankruto ir kad tuo būdu — Castro pasitraukimu — mėginama įžeikoti išeitį.

Tuo tarpu Kuboje jaučiama vis didesnė komunistinių valstybių įtaka. Pavyzdžiui, Kuba pasirašė sutartis su Lenkija ir komunistine Kinija dėl nikelio eksportavimo.

MIRĖ DAILININKAS
J. VIENOŽINSKIS

Liepos 29 d. Vilniuje mirė dailininkas Justinas Vienožinskis, 74 m. amžiaus. Vėlonė buvo vienas iš Lietuvos Meno Mokyklos steigėjų ir jos profesorių, taip pat Čiurlionio Galerijos organizatorių.

LIETUVIAI KALIFORNIJOJE

VIRŠUJE: Muz. J. Bertulis įteikia savo kompozicijų rinkinį Bendruomenės jaunių grupės vadovei — lituanistinės mokyklos mokytojai Onai Razutienei, mokyklos dešimtmečio šventės proga. KABRĖJE: Trys pulkininkai — J. Andrius, neseniai iš Chicagos į Los Angeles persikėlęs rašytojas J. Balčiūnas — Švaistas ir A. Milašius. Pirmieji du Lietuvos kariuomenėje yra dirbę mokslinį darbą, trečiasis — administracinį. Visi trys buvo pulkininko leitenanto laipsnyje.

L. Briedžio nuotraukos

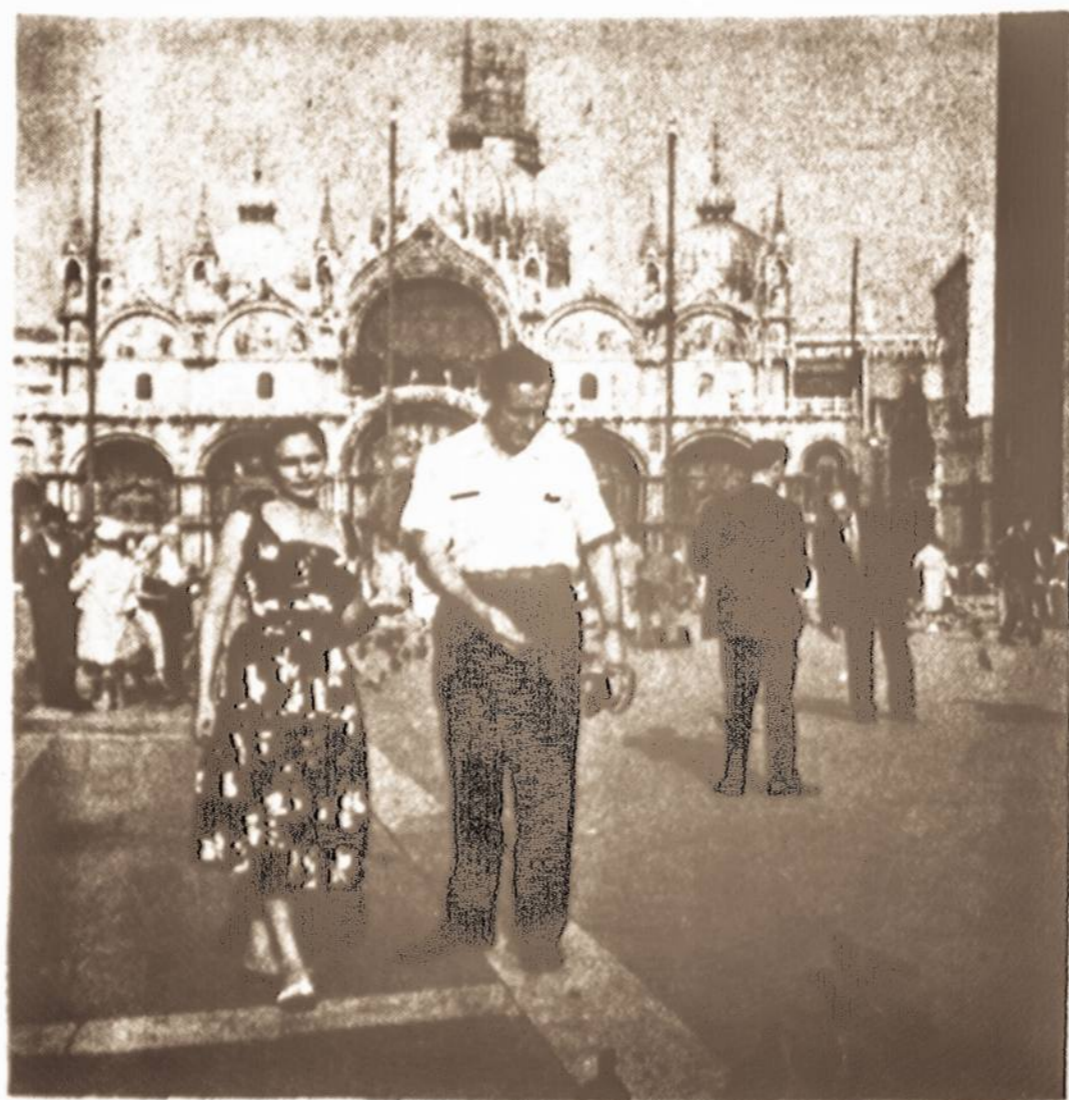
Muzikas Juozas Bertulis, beveik visą dešimtmetį našiai talkinęs Los Angeles lietuvių kolonijos kultūrinėje veikloje, išsikelia į Chicagą, kur užims Aušros Vartų parapijos vargonininko vietą.

Muz. J. Bertulis, gyvendamas Los Angeles mieste, dalyvavo kolonijos lietuviškame gyvenime, talkininkaudamas jai kultūrinėje srityje, savo, kaip muziko, įnašu. Ypač daug talkino Bendruomenėi, jos jaunių grupėms ruošiantis pasirodyti scenoje.

Kaip menininkas, priklausė čia veikiančiam Dailiųjų Menų Klubui, kuris savo pirmininkus rinkdamas trumpiems periodams muz. J. Bertulį paskutiniame susirinkime išrinko klubui vadovauti. Atsisveikindama su Los Angeles, muz. J. Bertulis savo namuose rugpjūčio 6 d. šaukia Dailiųjų Menų Klubu susirinkimą, kuriame skaitys paskaitą "Menas ir ekvilibristika." Savo, kaip pirmininko, pareigas perduos naujam tame susirinkime išrinktam pirmininkui.

Muz. J. Bertuliu daug talkininkus Los Angeles lietuviams kultūrininkams, čia bus jo pasigendama, bet dėlto Chicagoje greitai bus pajusta, kad atsirado naujas stiprus, nuosirdus talkininkas.

Nesigailime muz. J. Bertulį "paskolindami" Chicagai, nes žinome, kad jis ten vyksta dirbti darbo, kurį mėgsta ir kuriame yra kvalifikuotas kaip

Bronius Budginas su žmona, praeitis metais atostogas praleidę Europoje, šiemet atostogauti išvyko į Hawajų salas. Nuotraukoje: Bronius Budginas ir žmona atostogų metu, Venecijoje.

retas kuris kitas po prof. J. Žilevičiaus). Be to, Chicagoje turėsime (losangeliečiai — jei jau ne kaliforniečiai) savo labai besališką "ambasadorių." O be to, jis ten išvyksta tik ilgesniam ar trumpesniam laikui — į Los Angeles vėl grįž kada nors, nes čia lieka šeima ir namai.

Viską bendrai sudėjus, muzikui J. Bertuliu linkime laimingos kelionės, gražaus pasisekimo ir daug nuotykių vėjuotoje Chicagoje ir — kad ir po ilgesnio laiko — vėl malonus pasimatymo Los Angeles.

Vienybietis inž. Br. Budginas su žmona šiemet atostogas

praleidžia Pacifiko "rojuje" — Hawaii, Honolulu. Pernai jie apie porą mėnesių atostogavo Europoje, lankydami beveik visus žymiausias vakarų Europos didmiesčius.

Iš Hawajų inž. Br. Budginas rašo, kad ten susipažinęs ir su keliais lietuviais, jų tarpe prof. Jameikiene, kuri dėsto Hawajų universitete.

Be to rašo, kad padaręs daug puikių nuotraukų. Manau dalį jų turėsime progos pamatyti ir Vienybėje.

Be Budginų Hawajuose šiemet atostogauja ir kiti vienybietiai — Jonas Skirmantas su žmona.

Lanių vasarnamis

515 4th Ave. Asbury Park, N. J.

Puiklausias poilsis ažuolų pavėsyje, vos keletas minučių pėsčiam nuo Atlanto paplūdimio. Čia pat teatrai, bažnyčios, krautuvės ir restoranai. Svečių patogumui kiekviename aukšte virtuvės ir šaldytuvai. Patogūs kambariai. Prieinamos kainos.

Dėl rezervacijų skambinti: P. LANYS, PR 6-9783, arba EL 3-1169.

JASIUKONIO FILMŲ PREMJERA LOS ANGELES

Lietuvos Vyčių Los Angeles kuopos (133 kuopa ir sendraugiai) susitarė su Povilu Jasiukoniu dėl jo filmų premjeros Los Angeles mieste. Abu Povilo Jasiukonio filmai bus rodomi Los Angeles ir apylinkės lietuviams 1960 metų spalio mėnesį. Tikslī data ir vieta bus paskelbta vėliau. Vyčiai yra sudarę tam tikslui specialų komitetą, kuriam vadovauja 133-čios kuopos sekretorė Alice Dotts. Šiais metais 133-čiai kuopai pirminkauja Ann Laurinaitis, gi sendraugiams — Jonas Puikėnas.

PAGERBS KONGRESMANUS

Abu lietuvių respublikonų vienetai planuoja pagerbti kongresmaną Glenard P. Lipscomb ir kongresmaną Gordon L. McDonough, kurie ir vienas ir kitas yra daug padėję lietuviams ir Lietuvos reikalui. Tas pagerbimas bus suruoštas susitarus su tais kongresmanais, kai jie, pasibaigus šių metų JAV kongreso sesijai, sugrįš iš Washingtono į Los Angeles. Tas pagerbimas įvyks spalio mėnesį.

JAU TURI SAVO NAMUS

Neseniai suorganizuota bendrovė (Lithuanian Community Center, Inc.) jau užpirkė namus. Ši nuosavybė yra priedo susisiekimo (Santa Monica Blvd.) ir rajone, kur gyvena daugiau lietuvių. Ši nuosavybė susideda iš keturių butų namo, poros įstaigų ir kieme salės ir virš salės kelių kambarių. Direktorių Taryba, kuriai pirminkauja Jonas Uždavinys, tikrai pagirtina už visą trūksą ir darbą. Pradžiai padaryta tikrai gera!

PROGA PAMATYTI KILMONYTĘ OPERETĖJE

Los Angeles ir apylinkės lietuviams turės progą pamatyti filmų ir televizijos aktorę Rūtą Kilmonytę operetės "Showboat" svarbioje rolėje. Šios operetės spektakliai bus kasdien, pradedant rugpjūčio 15 d., Philharmonic auditorijoje, miesto centre, prie Biltmore viešbučio.

Rūta Lee Kilmonytė

Operetės spektakliai vyks šešią savaitių. Be abejo, visi Los Angeles lietuviai stengsis pamatyti Rūtą Kilmonytę scenoje.

ARBAI JAU LOS ANGELES

Architektas Edmundas Arbas, jo žmona rašytoja Alė Rūta — Arbiene ir jų šeima jau persikėlė iš Sacramento į Los Angeles ir čia įsikūrė. Arch. inž. E. Arbas gavo darbą žymioje architektų firmoje — Charles Luckman and Associates Architects. Arbai dalyvauja ateitininkų, frontininkų ir respublikonų veikloje.

Amerikietis John M. Koken, gyvenęs Palo Alto mieste, Kalifornijoje, paruošė knygą, surinkdamas į ją įvairiomis kalbomis linkėjimus išgeriant (tostus). Ši knyga — "Here's To It" — pasirodys spaudoje rinkoje šį rudenį. Šioje knygoje tilps eilė linkėjimų lietuviškai. Koken rašo, kad lietuviškas skyrelis leidėjo (A. S. Barnes & Company of New York) nebuvo apkarpytas (The Lithuanian section was allowed to remain intact, with no deletions at all — for which I am grateful). C. C.

1860 ŠVENČIAME ŠIMTAMETINĮ JUBILJŲ 1960

PASKUTINIŲ NUTARIMU
IŠMOKAMI DIVIDENDAI

3 3/4 %

1, METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3 1/2 % reguliaraus plus 1/4 % specialaus).

3 1/2 % per metus

Reguliarus metų ketvirčio dividendas

Nuo DEPOZITO DIENOS
Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Uželkite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE
KINGS COUNTY
SAVINGS BANK
A MUTUAL BANK

"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Nuo pirm. iki penktadienio 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v. PResident 3-7000
Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Avenue Nuo antrad. iki penkt. 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v. STagg 2-6676
Member Federal Deposit Insurance Corporation.

Vienybė, 1960 m. rugpjūčio 5 d.

"Patriotinis" susijaudinimas... ...dėl nusmukusios uodegos

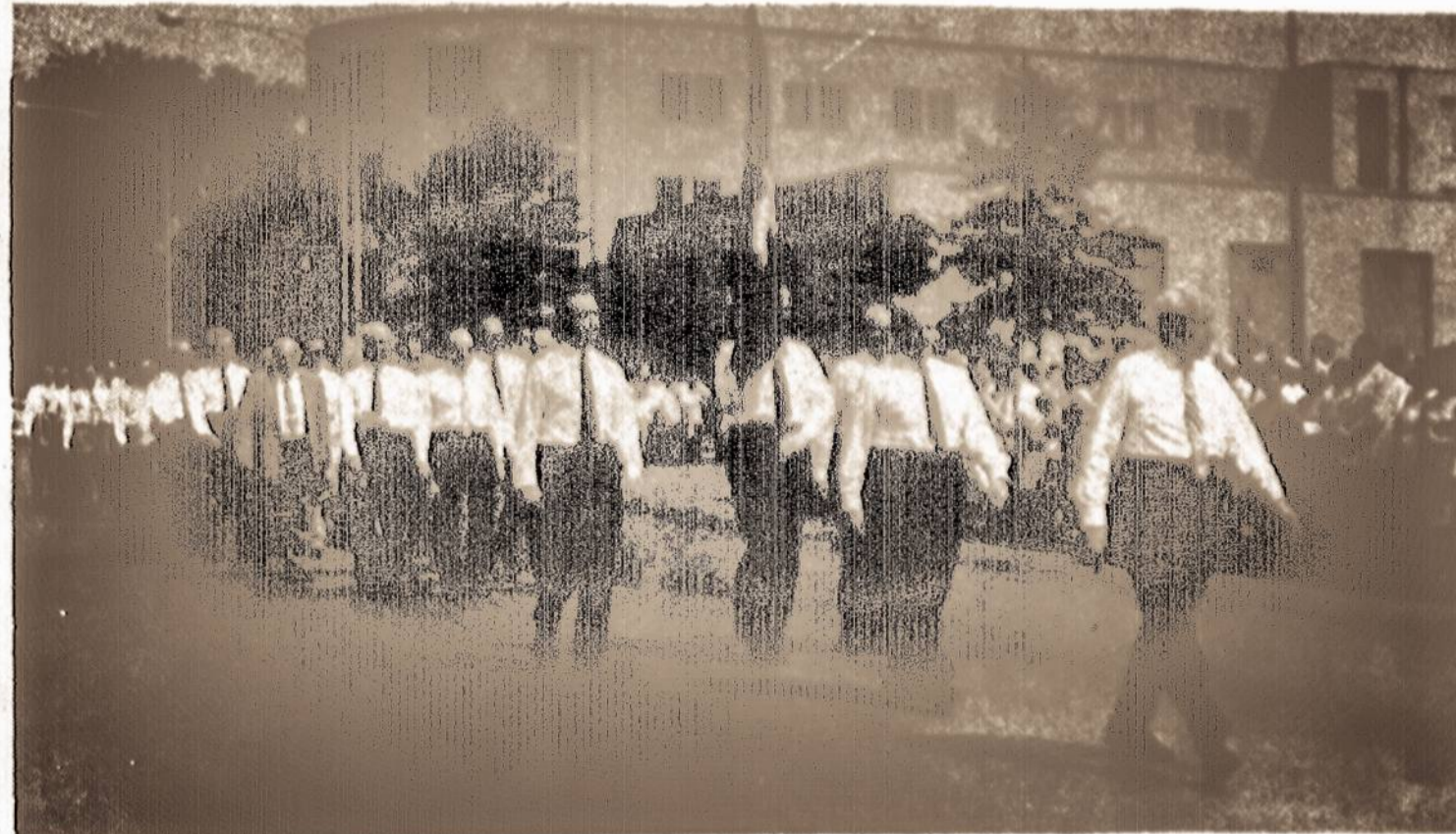
Krašto apsaugos ministeris pasipiktino Gaidžio stovyklės nusmukusia uodega, o mokomosios kuopos viršila parado iš gėdos Žalgirio mūšio laimėjimo minėjime pamatęs mūsų generolo apsirengimą. Viso karininkų korpo garbę išgelbėjo generolas Plechavičius.

Stasys Dirmantas, generolas, profesorius ir buvęs krašto apsaugos ministeris, Chicagos dienraščiuose pasisakė dėl lietuvių dalyvavimo tarptautinėje parodoje. Jei bažnytiniam DRAUGE generolas parodė šio tokio nuosaikumo, tai NAUJIENOSE išliejo visą savo širdgėlą.

"... emigracijoje — rašo St. Dirmantas — pas mus po kunigų ir jūsiškių, (tur būti Naujienų redakcijos), mūsų visuomenės viršūnėje yra įvairiausių menų ir jų šakų bei pakraipų ar srovių menininkai, rašytojai, dainininkai, šokėjai, sportininkai ir kiti artistai. Jų puslapiniai atvaizdai vyrauja spaudoje... Menininkų bosavimas ypač ryškiai pasireiškė šimetiniame lietuvių parodos paviljone Čikagos parodoje. Bet, deja, tas atnesė liūdnus ir net kenksmingus rezultatus."

Prieš kalbėdamas apie tą parodą, generolas padaro dar ekskursiją į praeitį. Pamini, kad 1937 metais jis Paryžiaus parodoje buvo iškilmingai sutiktas, tos garbės maloniai paliestas jis tačiau greitai nusivylęs, pamatęs mūsų paviljone "kirviu iš gzuolo stuobrio iškirstą — iskapotą smūtkelį," kuris, kad senoviškiau atrodytų, buvo mirkytas įvairiuose, "tamsiuose chemikaluose" ir virintas specialiam aliejui.

Šimetis lietuvių paviljonas generolui priminė kapines, o stipriausią išpuodį paliko Bakio keramika. Pastebi jis:

Patogiai nusimetę švarkus ramovėnai žygiuoja Žalgirio mūšio 550 m. minėjime, priekyje prof. S. Dirmantas ir Naujienose pasipiktinęs nekarvinga Balio Gaidžio stovyklės uodega.

"Antakapy tupi keramika gaidys su nusmukusia uodega (gal kaip simbolis praloštos kovos?)"

Pareiškęs, kad virš paviljono turėjo būti užrašyta ne Lithuania, bet tik A. Valeska and Co., generolas teigia, kad paviljonas keblion padėtin pastatė Lietuvos konsulą, o iš viso patį pasirodymą nei "Lietuvoje gyveną, nei čia jos gerį stūbį negalės geruoju minėti ir nepamirš. Nes jiems padaryta skauda, nepelnyta gėda."

Dėl to VIENYBEI teko patirti:

1. Baisusis smūtkelis, taip išgąsdinęs generolą Paryžiuje (ne 1937 m., bet 1935 m.) yra mūsų žinomo skulptoriaus V. Mikėno darbo. "Tamsiais chemikalais" jis buvo mirkytas tam, kad nesuskiltų. (Taip visados daroma su medžio skulptūrom). Ir išvirtas aliejuje jis buvo irgi tam pačiam tikslui, o ne tam, kad atrodytų "senasnis." Po parodos smūtkelis buvo laikomas Kauno Čiurlionio galerijoje ir jei laimingai pergyveno Stalino laikus, ten pergyvens ir visų mūsų kartų generolų atminimą. V. Mikėnas ir toliau verčiasi skulptūra tik ne moderniam, bet, generolui

turbūt daugiau priimtinam, "socialistinio realizmo" stiliuje.

2. Menininkams tenka reprezentuoti Lietuvą, nes kaip teisingai pasakė dar 1931 m. rugsėjo mėn. įvykusioje pirmoje Lietuvos Ekonominėje Konferencijoje ministeris pirmininkas Juozas Tubelis:

"Mes visi žinome, kad mazosios tautos gali užimti pasaulio didžiųjų tautų tarpe patvarią vietą ne savo materialiniais turtais ar militarine galia, bet tikta savo organizuotumu, savo kultūra, savo kūryba, savą dvasios sukurtuoju lobiu."

Pagaliau kas išlaiko bent kiek savitą sovietinėje jūroje paskandintos Lietuvos veidą, jei ne jos dabartiniai menininkai?

3. Jei generolas randą reikalo kritikuoti ne tik vieną Valeską, bet smerkti visus menininkus, tai jis tuo išprovokuoja ir kitų atvirą nuomonę apie visus karius. Taip vienas buvęs mokomosios kuopos viršila skundžiasi parodęs iš gėdos liepos 17 d. pamatęs mūsų karių pasirodymą Žalgirio mūšio minėjime. Ten žygiavo būrelis buvusių karių su pačiu generolu St. Dirmantu priesakyje, (židr.

nuotrauką) nusimetę švarkus, nors vežama Vytauto statula buvo atvaizduota su šiltu apsiaustu! Mūsų kariai atrodė esą ne to didžiojo kunigaikščio ainiai, bet iš didesnės kirpyklos rikiute išėję klientai. Jei jau kibti prie keramikos gaidžio uodegos, tai dar daugiau galima kibti prie pamestų švarkų. Juk pats Dirmantas ir rikiuotėjęs ėję generolai Musteikis, Rėklaitis ir Mieželis tikrai būtų gražiau ir tvarkingiau atrodę tokiai progai tinkamai apsirengę. Kai generolas Plechavičius buvo pakviestas dalyvauti toje eisenoje be švarko, jis atsėvė, kad į gatvę niekad neįs be švarko. Ir tas generolas, nors mūsų kariuomenėje ėjęs mazesnes pareigas ir ką tik atsikėlęs iš ligos patalo nepabūgo pasirodyti karštą dieną su išėiginiu tamsiu kostiumu, buvo pakviestas į garbės tribuną ir savo tiesia kariška laikysena užsitarnavo visų žiūrovų, nepaisant politinio nusistatymo, pagarbos. Čia pat reikia pastebėti, kad, aplamai imant, būvę Lietuvos kariai supranta meno reikšmę ir daugiau paremia mūsų menininkų pastangas negu kiti buvę valdininkai. St. Dirmantas nereprezentuoja jų nuomonės.

4. Niekuo neparemtas teigimas, kad paroda padariusi Lietuvai gėdą, yra skaudus įžeidimas ne tik Valeskos bei jam talkininkavusių dailininkų, bet taip pat ir bendruomenės Chicagos apygardos valdybos, kuri nesigailėdama laiko ir triūso, dirbo, kad plačiai lankytojų masei primintų Lietuvą ir susilaukė pasisekimo. (Jei Valeskos vitražo dirbtuvės po to susilaukė užsakymų, dėl to Lietuvai irgi jokios gėdos nepadaryta). Čia pat reikia priminti, kad generolas perėtais metais kas rytą į parodą atnešdavo ir vakare išsinešdavo keletą Lietuvos ordinių. Bet tie ordinais reprezentavo ne Lietuvą, o tik Čekoslovakijos žibučių pramonę, tų ordinių gamintoją.

Atsiųsta paminėti

BRONYS RAILA, TAMSIAUSIA PRIEŠ AUDRĄ, straipsniai lietuvių politikos, visuomenės, idėjų klausimais. R. Žukaitės viršelis, 448 psl., kaina 5 dol. Išleido Srovės leidykla Chicagoje 1960 m., spausta V. Viškiečio spaustuvėje. Sukrauta pas J. Karvelį 3322 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Šioje gyvu, dramatišku, polemisku stiliumi parašytoje knygoje vienas iš populiariausių dabartinių lietuvių žurnalistų Bronys Raila plačiai nagrinėja įvairius tėvynės ir užsienio lietuvių klausimus, kuriais buvo ir tebėra siejami per paskutinius 15 metų. Keturi pagrindiniai knygos skyriai pavadinami: 1. Atėjo laikai, 2. Rezistencija šiaipus anapus, 3. Rungtinės dėl raidės V ir 4. "Negrų kova patamsyje". Yra ir satyrinių eilėraščių įvairiomis temomis taipgi keliolika iliustracijų. Šiuo veikalau autorius ieško atsakymų į skaudžiusius ir gyvuosius lietuvių tautos priešbolševikinės rezistencijos ir Lietuvos likimo klausimus. Įdomu ir naudinga susipažinti kiekvienam lietuviui šviesuoliui patriotui. Veikalas gaunamas pas J. Karvelį ir visus liet. knygų platintojus.

Nesenai įvykusioje respublikonų konvencijoje daug dirbo Vera Olienė, kartais Lilijos Vanagaitienės talkininkaujama.

★
Marijonai Amerikoje jau prieš mėnesį pradėjo kapitulą — atseit vietų ir pareigų pasiskirstymą. Bet vis nesigirdi rezultatų, nes kaip teigiama VIENYBEI, Roma atsisako patvirtinti tokį pasiskirstymą, kuriame skriaudžiamai vienuoliai — dypukai.

★
Iš Chicagos į Miuncheno eucharistinį kongresą išskrido 14 asmenų ekskursija. Jei būtų 15, jos vadovas ir organizatorius kun. dr. V. Bagdonavičius M. J. C. būtų gavęs nemokamą skridimą, dabar už jį turėjo sumokėti vienuolynas. Frontininkai teigia, kad jie nenorėję važiuoti tokioje ekskursijoje, kuriai vadovavo aršus krik. demokratas.

CYPRESS BEDDING & MATTRESS CO. 3427 Fulton Street Brooklyn 8 N. Y.

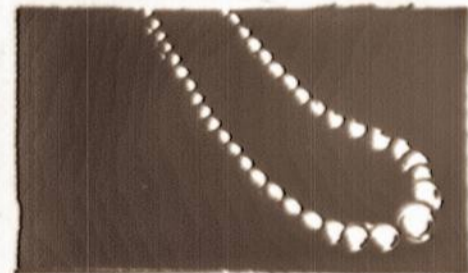
KAM MOKETI
BRANGIAU,
JEIGU GALIMA
GAUTI PIGIAU!

Telefonas:
APlegate 7-8802

MŪSŲ KETURIOSE KRAUTUVĖSE NE TIK DIDŽIAUSIAS LOVŲ BEI BALDŲ PASIRINKIMAS, BET TAIP PAT DIDŽIAUSIOS NUOLAIDOS.

GENUINE
Amber
GEM OF THE AGES

GINTARAS
LIETUVOS AUKSAS

Įvairiausios gintarinės dovanos vyrėms ir mergaitėms prieinamiausiomis kainomis.

Užsakoma per paštą.
AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue
Jackson Heights, N. Y.
Tel. HA 9-5855
Pasiekiamo: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Av. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

VIENYBĖ
Lithuanian Weekly Established in 1886
Juozas Tysliava, Editor and Publisher
192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.
Telephone: APplegate 7-7257
Vytautas Meškauskas, Associate Editor
2625 S. Harvey, Berwyn, Illinois
Entered as Second Class Matter October 23, 1907
at the Post Office of Brooklyn, New York
Subscription rate: \$7.00 for one year.
Advertising rates on application

Spaudos problemos

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

RAŠYTOJŲ "GVOLTAVOJIMAS"

"Nuosmukio manifestų" būta ir anksčiau. Taip 1933 metais Kazys Boruta ir Balys Sruoga skundėsi dėl rašytojų prievartavimo ir niekinimo iš spaudos, ypač valdinės, pusės. Kodėl Binkis apsimetęs alijošium gaudavo litą už eilutę? Laikraštinko ir rašytojų sąvokų maišymas.

Rinkiminiai pažadai

Pažadėsi — sužavėsi, netesėsi — nenusidėsi... Taip maždaug, taisyklingai kalbant, sakydavo mūsų žmonės. Taip iš dalies galvoja ir politinių partijų veikėjai, kandidatuojami į viešiasias, valdines tarnybas.

Būtų naivu tikėti visiems tiems pažadams, kuriuos dabar skelbia demokratų ir republikonų kandidatai. Bet svarbu, kad jie tuos savo pažadus viešai skelbia. Svarbu, kad jie skelbia tuos pačius principus, kuriais buvo sukurta šios šalies nepriklausomybė, būtent, pavergtųjų laisvinimas.

Karo dėl Lietuvos ir kitų sovietų pavergtųjų tautų tuo tarpu negalima tikėtis, bet būtų tikrai nyku, jeigu demokratai ir republikonai savo konvencijose, savo skelbiamose programose šį pagrindinį tautų laisvės principą užmirštų.

Abi partijos šio principo neišsižadą, ir tai mus negali nedžiuginti.

Mums rašo:

Praeitame Vienybės numeryje, mano straipsnyje "Ką aš radau Brooklyne," išbrovė klaida — praleista keletas sakinių. Aiškumo dėliai, ten, kur minimos p. Gudo ir p. Vainausko pavardės, reikėtų pakartoti tai, kas buvo išspausdinta ir tai, kas buvo praleista, būtent:

"Atvirai kalbant, aš turiu galvoje Stasį Gudą iš New Yorko Lietuvių Tarybos ir Praną Vainauską iš Lietuvos Laisvės Komiteto. Abiem jais, šiais veikėjais, aš jaučiuosi nusivylęs. Pirmuoju — kad taip kalbėjo, antruoju — kad tylėjo, neprotestavo ir, atrodo, savo tyla pritarė tokiai pozicijai, būtent, kad Lietuvoje "vien komunistai ir parsidavėliai..." Iš dalies, aš galiu suprasti p. Gudą, kuris iš susirinkimą atėjo tik tam, kad išlietų savo tulžį, bet kaip suprasti p. Vainauską, kuris atstovauja Lietuvos Laisvės Komitetą, — komitetą, kurio paskirtis laisvinti Lietuvą? Neprotestuodamas prieš tokia viešai pareikštą p. Gudo poziciją, jis nuvertino ne tik savo atstovaujama komitetą, bet ir jo garbingą paskirtį. Nenuostabu, kad New Yorko Lietuvių Taryba iki šiol dar nepriėmė to susirinkimo protokolo."

Prašau priimti, Pone Redaktoriau, mano aukštos pagarbos pareiškimą.

ANTANAS VARNAS

Flushing, N. Y.

Naslė su dukterimis prie savo vyro kapo Sibire. Toliau matyti Angaros ežeras, iš kurio teka to paties vardo upė. Šia proga verta pažymėti, kad caro laikais čia buvo išstremtas Aleksa Angarietis, žymus lietuvių komunistų veikėjas, kuris vėliau tos upės vardą pasisavino savo publicistiniam straipsniams pasirašyti. Stalino laikais Aleksa Angarietis vėl buvo išstremtas į Sibirą... Vėliau jį, taip pat Sibire palaidotą, komunistai rehabilitavo...

4

"Norėjau tapti garsiu rašytoju, o esu tik vidutinis žurnalistas" — sako Antano Škėmos PABUDIMO dramaš herojus Kazys. Iš to lyg ir išeity, kad žurnalistas yra tik nevykęs rašytojas ar menkesnė rašytojų rūšis. Iš tikro gi rašytojas — dailiosios literatūros kūrėjas — ir žurnalistas yra visai skirtingų profesijų žmonės. Tikras kapitalistinės santvarkos žurnalistas turi daugiau bendro su viena iš seniausių profesijų — špionažu — negu dailiąja literatūra. Nepriklausomoje Lietuvoje, kur į spaudą buvo žiltrima kaip į propagandos, o ne bešališkos informacijos priemonę, žurnalisto — rašytojo problema visu aštrumu iškilė apie 1933 metus, kada spauda virto jau masiniu dalyku, laikraščių tiražai smarkiai didėjo, o honorarai pasiekė rimtesnių sumų.

Į viešumą visas reikalas iškilė taisy 1933 metais rašytojui K. Borutai pasiskelbus dienraščiuose, kad jis jieskās darbo: pamokų, vertimų, korektūrų taisymo, etc. Skelbimas nebuvo pastebėtas mūsų "rimtyjų" spaudos organų, juo tačiau pasinaudojo mūsų sensacinės spaudos viena iš užuomazgų Dienos Naujienos, kurios apgailėstavo, kad rašytojas turi mirti badu. Į tai Lietuvos Žinių 234 nr. atsiliepė pats Boruta:

"Be reikalo iš menko skelbimo padaryta sensacija. Čia tik paprasta kasdienybė.

Lietuviško rašytojo, žinoma, ne kažinoks gyvenimas. Bet tai dar tik mažmožis. Yra daug stambesnių dalykų, kurie iš tikrųjų skandalas, o gal dar ir daugiau, negu skandalas. Tai kasdieniai faktas, kad lietuviškoji spauda, o su ja ir skaitytojai, vadinasi tam tikra visuomenės dalis su tendencija būti buržuazija, kasdien lietuvišką rašytoją gvoltavoja. Ne iš piršto tai laužiu, faktų galite patys spaudoje pasirinkti. Kiekviename laikraštyje rasite tamošių, alijošių, boksų, pakštirankų ir net pavilijonų. O tai vis ne kokios menkystos, bet gabūs rašytojai. O kodėl tie rašytojai yra priversti gaminti visokią mėsą, vadinasi, sava gvoltavoti, o neužsiimti savo tikru darbu? Štai klausimas, kurio atsakymas — skandalas. Spaudos čia, žinoma, nekaltinsiu, nors ir ji ne be kaltės, nėra spaudos be skaitytojo, bet kada tokia spauda ir toks skaitytojas, tai man numot ranka ir ant vieno ir ant kito. Man aišku,

su tokia publika nėra kur man eiti nei ką daryti...

Iš ko man gyventi, aišku, tik ne iš plunksnos. Aš... esu priverstas maitintis iš savo fizinio ir techniško darbo. Tokiu būdu atsirado ir mano menkas skelbimas... Tik tokiu būdu aš galiu apsaugoti savo kūrybą nuo prostitucijos. O iš bado mirti, kaip įprato sensacijų spauda prie kiekvienos progos mane marinti, — aš nemirštu. Ir nėra ko dėl to publikos gaudinti. Mane gal ir ne su kiekvienu basliu užmušti. Jeigu jau man atsibostų būti rašytoju, aš manau, kad be didelės bėdos galėčiau savo profesiją pakeisti boksūninko profesija ir, jeigu man pasisektų ką nors gerai apdaužyti, sveikintų mane lietuviška spauda ir man telegramas muštų... Būkit geri, palikit mane ramybėje. Aš ne boksūninkas ir ne šokėja, apie kuriuos įprasta laikraščiuose skambinti, — esū tik paprastas rašytojas, kuris nenori iš savo darbo gyventi."

Taip skambėjo anų laikų "kultūrinio nuosmukio" manifestas. Jo autoriaus garbei reikia pasakyti, kad nepaisant visos jo paniekos "buržuazijai," jis nesugebėjo prisitaikyti ir kompartijos generalinei linijai. Bene šešis metus prasėdėjo kalėjime. Iš ten išėjo palaužta sveikata. Ar dabartinė jo kūryba yra "literatūrinės prostitucijos aktas" ar ne, jis atviru laišku redakcijai pasiaiškinti jau negali. Kokia ironija — 1933 m. karo cenzūra jam leido vis dėlto rėkti, kad mūsų rašytojai yra prievartaujami, šiandien Lietuvoje bijoma apie tai ir pagalvoti, visi verčiasi prostitucija ir tiek.

Bet šiuo atveju mums rūpi ne jo asmeninis likimas, bet kai kurių rašytojų dalyvavimas spaudoje. Iš minimų tamošių, alijošių, boksų, pakštirankų, pavilijonų tik du buvo plačiau žinomi kaip rašytojai, būtent Tamošius ir Alijošius — Kazys Binkis ir Boksas — T. Tilvytis.

Balys Sruoga pirmame Skynimų žurnalo numeryje 1933 m. apie rašytojo spaudos santykius tai štai ką rašė.

(Nukelta i 5 psl.)

Neverta ir diskutuoti apie tai, kaip geriau vergauti...

A. Šalcius liepos 29 d. VIENYBĖS mums rašo skyrūje aiškinasi, kad savo pagarsėjusiu rašiniu DARBE norėjęs išprovokuoti tikrus, rimtus debatus, kaip išlikti lietuviams. Nors tokių diskusijų dar nesigirdi, A. Šalcius štai kuo raminaisi: "Bet faktas lieka faktų, jog pradėtas vėjus viešumoje kelti iki šiol privačiai reikštas abejones." O tas "abejones" Šalcius išryškino DARBE: sovietinė santvarka yra nusistovėjęs dalykas ir prie jos reikia prisitaikyti. Beity, kad emigracija turi viešai išdiskutuoti būdus, kaip bolševizmą išnaudoti lietuviybės ir savo asmeninės gerovės naudai. Man atrodo, kad tai bergždžias ir net kenksmingas darbas. Tą problemą gali išspręsti tik susovietintos Lietuvos gyventojai, jokiais patarimais iš antros Atlanto pusės nieko nepadėsi. Kenksmingas todėl, kad jei, pavyzdžiui, VLIKAS Stalinui valdant būtų paraginęs visus lietuvius stoti į kompartiją, kad tuo būdu padėjus lietuvių, — visa eilė lietuvių komunistų būtų sušaudyta dėl to, kad į kompartiją tariamai įstojo VLIKUI raginant, nors iš tikro jie visą gyvenimą buvo užkietėję komunistai!

Politinės emigracijos ir krašte likusių santykių problemą idomiškai sprendžia bene žymiausias šių dienų dramaturgas Jean Anouilh savo vaidinime "La foire d'empoigne," kurio premjeros laukiama šį rudenį Paryžiuje. Anouilh specialybė yra seniai mirusių istorinių asmenybių lūpomis spręsti nūdienės problemas.

Čia jo herojai, vaidinami vieno ir to paties asmens, yra imperatorius Napoleonas ir karalius Liudvikas XVIII, kuriam sostas buvo grąžintas išvairius Napoleoną. Iš emigracijos Londone grįžęs Ludvikas štai kaip samprotauja:

"Aš negaliu būti karaliumi tik tos sauželės žmonių, kurie man liko ištikimi — man arba savo neapykantai — to aš nesiaiškinsiu. Aš ne esu vien Londono emigrantų karalius. Esu karalius milijonų žmonių, kurie savo noru ar priversti pasiliko tėvynėje, ir kurie, kaip pajėgė ir sugebėjo, liko gyvi. Palyginus su jų likimu, emigracija buvo prabanga. Dabar giriamasi buvus emigrantais. Tegul! Bet ar būtų prieš ką girtis, jei Prancūzijoje nebūtų likęs gyvas nei vienas žmogus?..."

Man rodos, kad tie žodžiai yra geras receptas ir mums. Taip kalbėti reikės grįžus. Kol kas esame emigracijoje ir turime atsimiti kodėl. Emigracija, palyginus su gyvenimu Lietuvoje, yra prabanga. Prabanga bent ta prasme, kad gali galvoti apie laisvą. Atsakyti nuo tos prabangos savo noru tikrai neverta. Todėl neverta ir diskutuoti apie tai, kaip geriau vergauti. Vergijos naudą tegul aiškina "paleckiniai," neatimkime jiems progos uždirbti pašalinį kšni duonos...

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

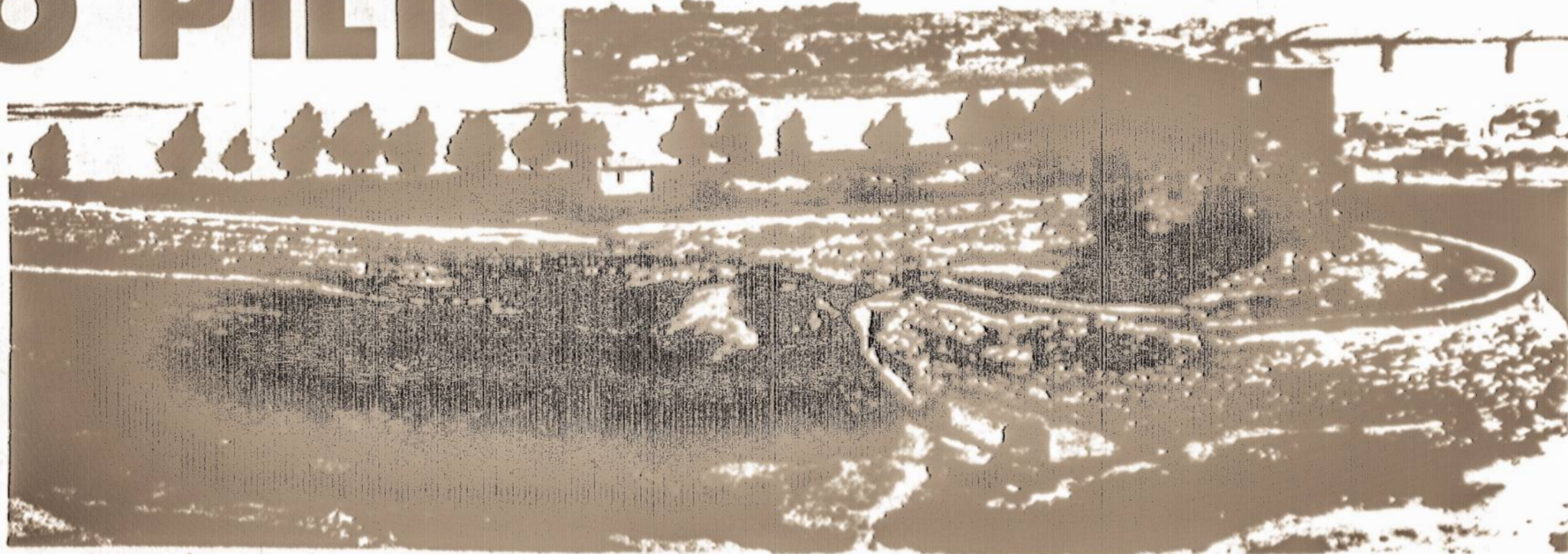
Vienybė, 1960 m. rugpjūčio 5 d.

KAUNO PILIS

Tai vienas seniausių ir žymiausių kovų su kryžiuočiais dalyvis ir liudininkas. Tačiau apie šios pilies įrengimus, be kai kurių metraščių duomenų ir poros XIX a. graviūrų bei XVIII – XIX a. senamiesčio planelių, tikslesnių žinių mažai turėta. 1930 m. nugriovus mūras, kurios buvo užgožusios pilies griuvėsius (1 pav.) ir pašalinus apie 2 m storio griuvenų ir sąvartų klotą, paaiškėjo, kad daugiau negu du trečdaliai pilies aikštės su buvusiais mūrais yra Neris nunęsti. Žemės paviršiuje išliko tik pietinė pilies kiemo dalis, pietryčių bokšto liekanos ir rytinės kiemo sienos dalis su vartų anga. Be to, visu ilgiu atsidendę pietinė kiemo siena, pietvakarių bokšto pamatai ir vakarinės sienos fragmentas. Atsidendę pietryčių bokštą puslankiu juosusios, bet tuomet dar nežinomos paskirties, mūrinės sienos viršūnės.

1954 m. Mokslinės – restauracinės dirbtuvės pradėjo šių liekanų konservavimo ir tyrimo darbus. Jau atskleistas visas pluoštas nežinotų ir net nesitikėtų tolimos Kauno praeities duomenų.

Ieškant pirminio piliavietės paviršiaus, 3 – 5 m gilumoje, virš žmogaus neliečiamų geologinių formacijų, aptiktas seniausias šioje vietoje 0,3 – 0,8 m storio kultūrinis sluoksnis. Jame gausu anglių, perdegusių židinio akmenų, gyvulių kaulų, lipdytų ir žiestų molinių puodų sūkių, rečiau pasitaikančių metalinių ir stalinų dirbinių, buvusių pastatų ar tvorų basliaviečių. Šio sluoksnio sudėtis ir jame rasti dirbiniai rodo, kad prieš mūrinių sustiprinimų pastatymą, nuo IV – V iki XII – XIII a. čia pastoviai gyventa didesnės bendruomenės. Neabejotina, kad su siaurine piliavietės dalimi Neris sunaikino ne tik pilies liekanas, bet ir dalį senojo kultūrinio sluoksnio, kuriame turėjo būti daugiau ir žymiai senesnių žmonių gy-

Statyta prieš pusantro tūkstančio metų

venimo pėdsakų. Matyti, kad pirmieji medžio ir molio sustiprinimai buvo statyti neplikame lauke, bet senoje gyvenvietėje. Mažiausiai prieš 1500 m. pačioje santakoje iškūrusias sodybas tenka laikyti Kauno užuomazga. Gali būti, kad jau senoji gyvenvietė vadinosi Kaunu, kurį 1140 m. mini arabų geografas Ibn Idrisi. Netenka abejoti, kad senosios bendruomenės iškūrimą ir vystymąsi lėmė santakos geografinė padėtis, vandens ir sausumos kelių kryžkelė, turėjusi didelę strateginę reikšmę.

Tyrimai atskleidė naujų duomenų ir apie senuosius Kauno pilies sustiprinimus. 1930 m. per pilies kiemą kastoje bandomoje perkasoje buvo aptiktas apie 2 m storio degto molio gabalų klotas. Sprendžiama, kad pilies kieme degto molio yra 1500 – 2000 m³. Molio gabalų šonuose išlikę atspaudai rodo, kad žalias molis buvo plūkiamas tarp medžio klojinų. Į plūkiamą molį, matyti, įrengimams sustiprinti, dėta žabų. Vis labiau įsitikinama, kad ši didžiulė degto molio masė susidarė vienu metu iš sugriautų ar sugriuvusių molinių sustiprinimų, čia buvusių prieš mūrinės pilies pastatymą. Pažymėtina, kad degto molio gabalų didesni kiekiai ran-

dami ir piliakalnių pilyse – Vilniaus Kreivojoje, Seredžiaus, Veliuonos, Jurbarko. Taigi, tokių sustiprinimų statymo tradicija, matyti, plačiai buvo paplitusi. Bet kokie tie sustiprinimai buvo, ar molis tarp medinių klojinų sudarė tik užpildą, ar jis išdegė atsitiktinio gaisro metu, ir kiti su molio įrengimais susiję klausimai, tenka tikėtis, paaiškės toliau tiriant pilies kiemą.

Didelę pažintinę reikšmę turi 1362 m. kryžiuočių sugriautos pilies liekanos. Tai pirmas istoriniuose šaltiniuose minimas šios pilies sugriovimas. Metraštininko Vygando Marburgiečio liudijimu 1362 m. Ordino žygyje dalyvavo kuo ne visa Vakarų Europa. Kauno gynėjai, kaip matyti iš Vygando kronikos, parodė retą didvyriškumą, kovingumo pavyzdį. Visa igula, išskyrus 36 bajorus, kuriuos kryžiuočiai paėmė ir nelaisvę, gindama pilį zuvo. Iš minimo Vygando aprašymo numanu, kad gynėjų pasipriešinimą galutinai palaužė ne priešų jėga, bet pilies kieme sukeltas gaisras.

Seniai visus domino sužinoti, kokia buvo toji 1362 m. pilis, kokie jos įrengimai, kiek gausi turėjo būti jos igula, kad ištisas tris savaites galėjo atlaikyti

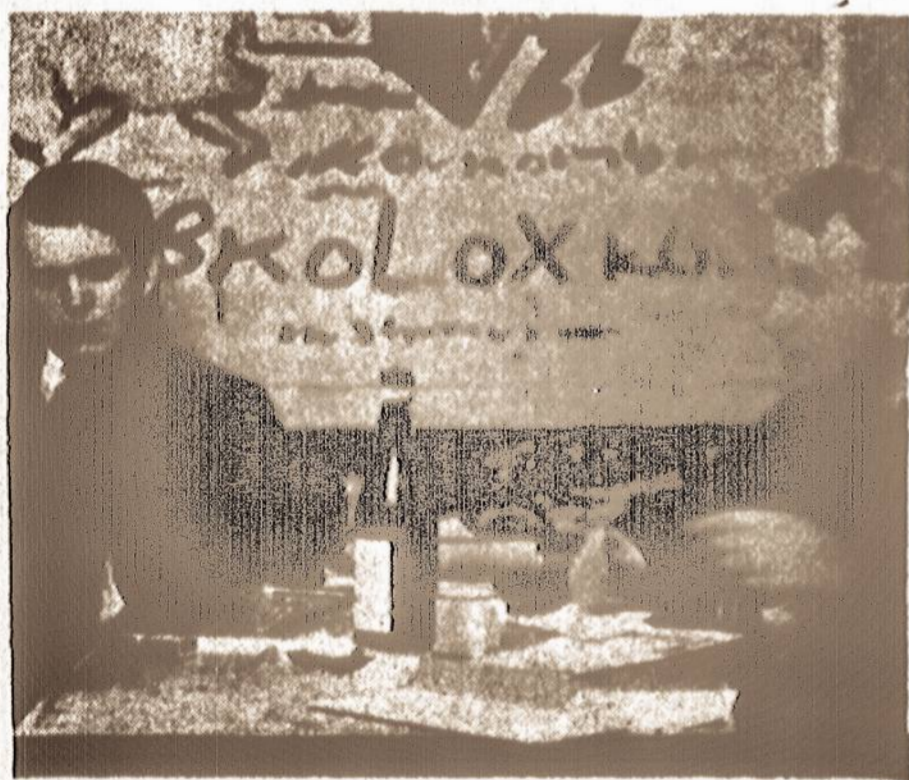
dieną naktį trukusį kryžininkų puolimą.

Mažą ką bendra su tikrove turėjo Narbuto sukurtasis Kauno pilies vaizdas. Tyrimų išdavoje paaiškėjo, kad 1362 m. pilis turėjo dvejus mūrines sienas. Vienos sudarė netaisyklingo keturkampio formos pilies kiemą, antrosios, eidamos apsauginio griovio dugnu, 18 – 30 m atstume nuo pirmųjų, iš visų pusių juosė kiemą, sudarydamos taip vadinamus priešpilius. Priespilių sienos stovėjo 5 – 6 m žemiau už kiemo sienas. Sprendžiant iš likusių kiemo ir priespilių sienų dalies, kiemas turėjo mažiausiai 4000 – 5000 m², priespiliai 6000 – 7000 m². Visų kiemo sienų ilgis buvo 270 – 300 m., priespilių sienų ilgis 400 – 450 m. Bendras kiemo ir priespilių sienų ilgis 670 – 750 m. Šie minimalūs sienomis apsaugoto ploto ir sienų ilgio duomenys padeda suprasti, kiek žmonių pilis galėjo sutalpinti ir kokios igulos reikėjo visų sienų apsaugai apgullimo metu.

Apie sienų aukštį, jose buvusius įrengimus, jų mūrėjimo techniką, apie tai, kaip pilis ir sienos atrodė, sprendžiama iš likusios 0,5 – 2 m aukščio

(Nukelta į 8 psl.)

Rašytojų "gvoltavojimas"

POETAS KAZYS BINKIS su Lietuvos valstybinio dramos teatro režisorium Borisu Dauguviečiu Kaune. Abu šie žymūs Lietuvos meno kūrėjai yra mirę okupacijų laikais. Poetas Binkis mirė vokiečių okupacijos metu, o aktorius Dauguvietis – rusų.

(Atkelta iš 4 psl.)

"Pagaliau, mūsų spauda užėmė tokią plotmę, kurioje rašytojams nebėra kas daryti. Sakysime, tokie Žemės Ūkio Rūmai, kultūringa įstaiga, posėdyje oficialiai nusprendžia Alijosiui mokėti už eilutę litą ar du litu, ir dar viešai tokią nusprendimą paskelbia. Alijošius spaudai reikalingas, bet talentingasis Kazys Binkis – nereikalingas. Kaip gali susikalbėti su mūsų spauda tokie rašytojai, kurie nenori būti alijošiais, kurie nori pasilikti kaziais binkiais?"

Vienybė, 1960 m. rugpiučio 5 d

Man atrodo, kad čia daugiau pykčio negu logikos. Alijošius buvo suprantamas tūkstančiams ūkininkų, o Kazys Binkis neįkandamas. Jei laikraščio tiražas didėjo dėl Alijošiaus, jam ir reikėjo daugiau mokėti.

Bet Balio Sruogos pateisinimui reikia pasakyti, kad jis turėjo galvoje ne tiek privačių asmenų leidžiamą spaudą, kiek daugiau ar mažiau valdingą, kuriai ne būtina reikėjo vaikytis masinio skonio. Todėl kitoje to paties straipsnio vietoje B. Sruoga kaltina redaktorių dėl rašytojų nekvietimo talkon. Rašo jis:

"...O mūsų atsakingieji laikraščių vadovai ar yra bent stengęsi pritraukti į darbą rašytojus? ... Tokių pastangų nesimas visiškai suprantamas. Rašytojas – profesinis laikraštinių konkurentas. Įdėsi rašytojo kūrinių – liks neįdėta redakcijoje gaminama medžiaga ir dažnai tokia, kurios dėtinumą nulemia ne skaitytojų interesai, bet gaunamasis už ją honoraras... Ar ne šiuo pagrindu ir "L. Aidas" kartas nuo karto rašytojus išplūsta, kad jie nebegalėtų palaikyti santykių?"

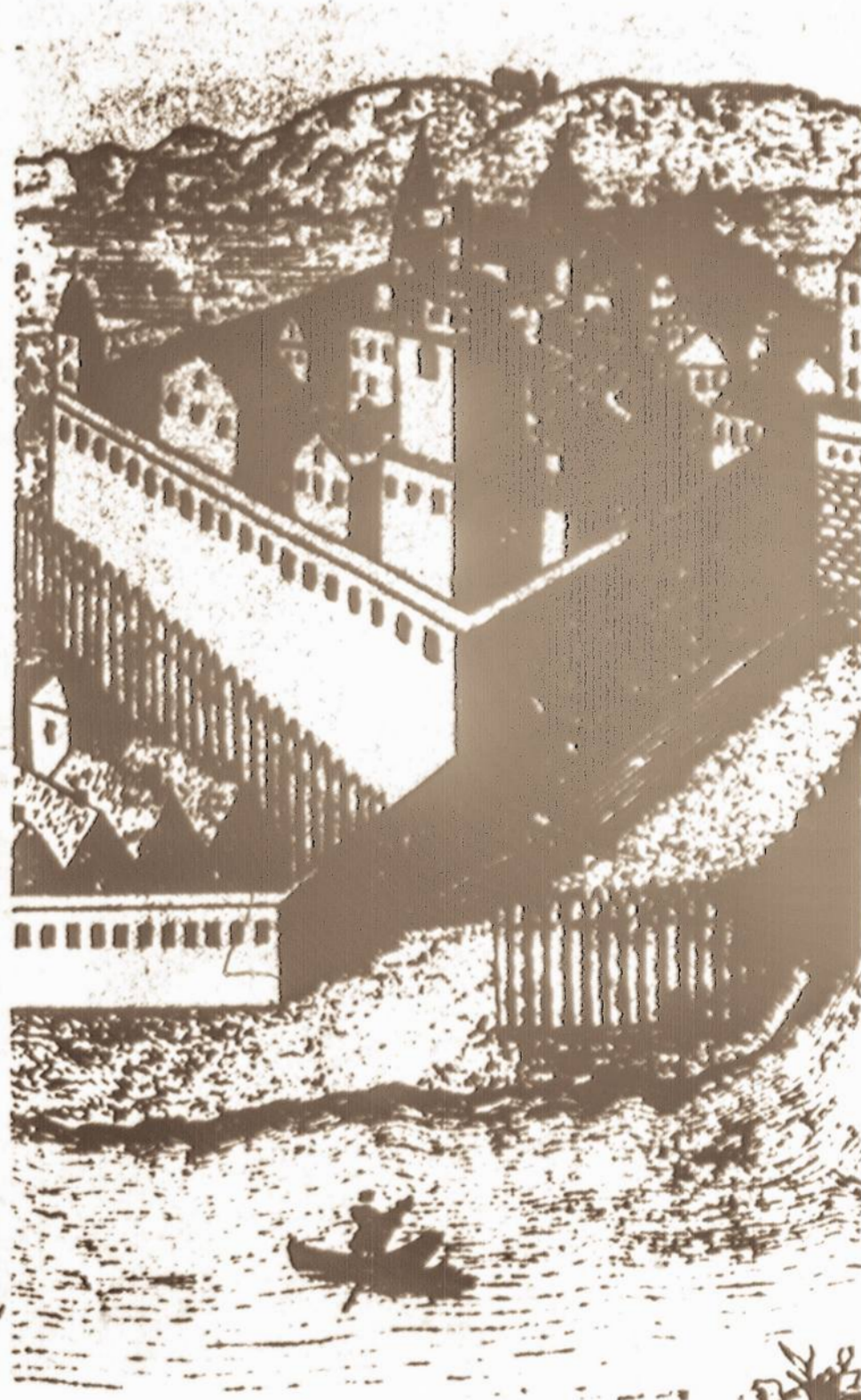
Čia Sruoga greičiausiai buvo teišus. Apie valdinę, partinę ar vienuolyno spaudą, nekovojančią už skaitytojų dėmesį, paprastai susirenka mažiau gabių savnaudėlių žmonių klika. Kaip matysime vėliau, dėl to skundėsi ir pats prezidentas Antanas Smetona. Tuo tarpu dar porą žodžių dėl Sruogos teigimo, kad rašytojas yra laikraštinių konkurentas.

Laikraščio pagrindas yra reportažas, atsakas į klausimus kas, kur, kaip, kada ir kodėl. Pasitaiko rašytojų, kurie turi reporterio talentą ir reporterių su rašytojo gyslele, (tokiem iš niekų lengviau padaryti didelį dalyką), tačiau tinkamumą laikraščiui nulemia reporterio privalumai: galimai greičiau, tiksliau ir trumpiau atpasakoti įvyki.

(Bus daugiau)

Seniausias Lietuvos architektūros paminklas, kurio pradėta rimtai domėtis 1930 metais. Kauno pilį kryžiuočiai nuolat puldavo ir griaudavo, bet lietuviai ją vis atstatydavo.

Kauno pilis 1362 metais.

LIETUVIAI PAVEIKSLUOSE

"CAPPY" PETRASH, NBC radijo "Monitor" programų Moterų Skyriaus Redaktorė (kairėje) apklauskina William "Fishbait" Miller, neseniai įvykusioje Demokratų konvencijoje Los Angeles, Calif. Greta Cappy stovi Marguerite Tyson ir jos pagarsėjusi sesuo, buvusi JAV Ambasadorė Luxemburgiui, Perle Mesta, kurios buvo paskirtos specialėmis korespondentėmis "Monitor" programoms Demokratų ir Respublikonų konvencijose. "Cappy" Kostancija Petrash, kaip žinia, yra vienybiečių Stasio ir Onos Petrash dukė, gyv. Richmond Hill, N. Y. NBC nuotrauka

Įprastas vaizdas Chicagos aerodrome — vėl susijungė viena šeima. Petras Kaušas sulaukė savo žmonos ir dukters. Iš kairės į dešinę: Sugonečius, kelionės biuro astovas W. Rask, J. Ercius, Pauparaitė, I. Kaušaitė, P. Kaušas, Antanina Kaušienė, R. Rimkutė, Klimkaitis.

V. Noreikos nuotrauka

Liepos 26 d. Čikagietis Bronius Siedleckas po trijų metų pastangų iš Kauno susilaukė žmonos Marijonos ir dukry Birtės ir Liūdviškos. (Plačiau kitame numeryje.)

V. Noreikos nuotrauka

CHICAGOS LIETUVIAI PROTESTO MITINGE...

VIRŠUJE: Dalis lietuvių dalyvavusių Pavergtųjų Tautų eisenoje Čikagoje. Dešinėje — Lietuvos Konsulas dr. P. Daužvardis su eisenos dalyviais.

KAIRĖJE: Protesto mitinge prieš pavergėjus lietuviai sudarė skaitlingiausią dalį publikos.

DEŠINĖJE: Prof. Vardys lietuvių vardu kalba Pavergtųjų Tautų mitinge Čikagoje.

A. GULBINSKO NUOTRAUKOS

SIUVEJŲ PIKNIKE...

VIRŠUJE: (kampe) Jurgis Dirzis siuvėjų piknike pilsto alų ir vaišina savo svečius. O tų svečių, kaip apatinėje nuotraukoje matyti, turėjo nemažai... **KAIRĖJE:** Tame pačiame siuvėjų piknike (praeitą seštadienį) lankėsi demokratų partijos kandidatas į JAV kongresą John J. Formey (antras iš kairės sėdi už stalo). Nuotraukoje: Ubo-revičius, (sėdi) Bernotas, Matulis, Zaveckas, Dirzis ir Peters. Beje, Formey kandiduoja į 13 distrikto — Woodhaveno, Richmond Hill, Glendale ir Ozone Park.

TYSLIAVOS, JR. NUOTRAUKOS

Vienybė, 1960 m. rugpjūčio 6 d.

KAUNO PILIS

(Atkelta iš 5 psl.)

antžeminės sienų dalies, iš tų griuvenų bei kitų geriau išlikusių to laikotarpio pilių. Kiemo ir priešpilių sienų buvusiems aukščiai nustatyti padeda ir tų sienų santykis su apsauginiu grioviu ir priešpilių aikštelėmis. 1,3 – 2 m storio priešpilių sienos, stovėdamos – 6 – 7 m žemiau už priešpilių aikšteles, be abejo, turėjo dengti, užstoti tas aikšteles, todėl jų (sienų) aukštis galėjo būti ne mažesnis 10 – 11 m. Kiemo sienų būta 2 – 2,2 m storio ir 12 – 13 m aukščio. Ne tik kiemo, bet ir priešpilių sienos, kaip tai matyti iš Vygando aprašymo, buvo pritaikytos aktyviai gynybai. Sienų viršūnėje pasieniais iš vidaus pusėsėjo, lyg tiltai, taip vadinami, šaulių takai, ties kuriais buvo šaudymo angos. Pati sienų viršūnė, kuri yra buvusi dantiyta, taip pat buvo pritaikyta šaudyti ir stambiems daiktams – rąstams, akmenims – mėtyti. Išlikusioje priešpilių sienų dalyje ir jų griuvenose plytų nerasta, vadinasi, jos buvo statytos vien iš akmenų. Akmeninės buvo kiemo sienos, bet šorėje išilgai sienų ties viduriu jos turėjo apie 2 m pločio plytomis dengtą juostą. Tenka manyti, kad plytomis buvo aprėmintos šaudymo angos. Visi sienų paviršiai, išskyrus plytomis dengtą juostą, buvo nuglaistyti, lyg nutinkuoti kalkių skiediniu. Iš tolo pils atrodė balta. Baltose jos sienose aiškiai išsiskyrė plytų juosta ir vienodais tarpais išdėstytos šaudymo angos. Kiemo ir priešpilių vidus, nuglaistytų sienų paviršių atsvietas, buvo šviesus. Pils neturėjo bokštų. Jų pėdsakų nerasta išlikusioje pilies dalyje, jų nemini ir Vygandas pilies sugriovimo aprašyme.

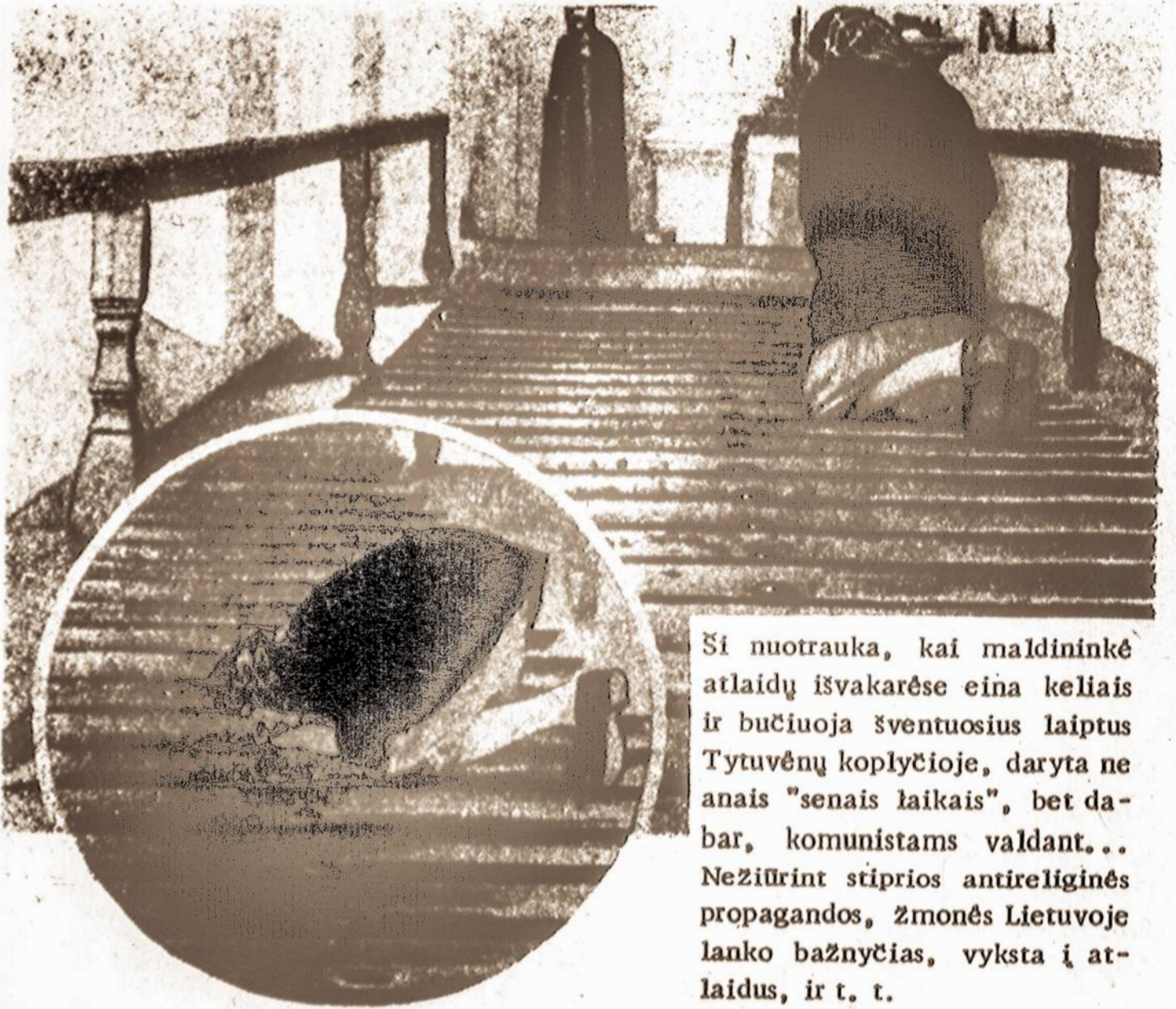
Kiek ilgai ši pils iki 1362 m. įvykusio sugriovimo gyvavo, kada ji galėjo būti statyta, rodo jos egzistavimo metu priešpilių aikštelėse susiklostęs 2 – 4 m storio atskirų sluoksnių klodas. Vieni šio klodo sluoksniai yra supilti, kiti per ilgą laiką klostėsi savaime. Sprendžiant vien iš šių sluoksnių klodo apimtį ir iš jame esančių ilgalaikių sluoksnių, galima tvirtinti, kad kiemo ir priešpilių sienos statytos XIII a. Ypač svarbiais tepka laikyti tuos duomenis, kuriais remiantis išaiškinta, kad kiemo ir priešpilių sienos statytos ne vienu metu. Minėtame sluoksnių klode išliko aiškūs pėdsakai, kurie rodo, kad priešpilių sienos žymiai anksčiau statytos už kiemo sienas. Tikslesnės priešpi-

lių sienų statymo datos tenka ieškoti apie XIII a. vidurį. Tai rodo ir didelis sienų paviršių susidėvėjimas. Jos labiau susidėvėjusios už kiemo sienas. Ankstesnis priešpilių sienų pastatymas yra susijęs su jau minėtais moliniais sustiprinimais. Statant priešpilių sienas, jos buvo derintos su dar buvusiais moliniais įrengimais. Tik po kurio laiko, šiems sugriuvus, arba nebeapsitinkant jų tinkamumu gynybai, buvo statomos mūrinės kiemo sienos. Kiemo sienos greičiausiai buvo statytos dar prieš 1291 m., t. y. prieš Veliuonos mūrinės pilies pastatymą. Veliuonoje išliko dviejų, ne vienu metu ir ne toje pačioje vietoje statytų, mūrinių pilių pėdsakai. Pirmoji 1291 m. statyta piliakalnyje, antroji 1411 m. – "zamkaus" pilies kalne. Neabejotina, kad dėl didelės Neris santakos strateginės reikšmės, Kauno pils turėjo būti reikiamai sustiprinta dar prieš 1291 m.

Ankstesnis priešpilių sienų pastatymas, pakartotinai pastebėtas jų atskirais tarpais atstatinėjimas, vėlesnis kiemo sienų atsiradimas ir 1291 m. Veliuonos pils rodo, kad XIII a. antroje pusėje mūrinių pilių statyba jau buvo ne tik prigijusi, bet nuolatos praktikuojama, ugdoma. Tai patvirtina gerai išsilaikiusios tokios pačios mūrijimo technikos Medininkų ir Lydos pily. Ir šių pilių tikslaus statymo laiko rašyti šaltiniai nenurodo, bet XIV a. pradžioje jos jau minimos. Tenka tikėtis, kad XIII a. statytų pilių liekanų dar bus rasta ir kitose Lietuvos vietose.

Po pirmojo 1362 m. įvykusio sugriovimo sekė visa eilė šios pilies atstatymų ir sugriovimų. Pirmą kartą lietuvių atstatyta pils metraščiuose minima 1376 m., vėliau minimi 1384, 1385, 1391, 1394, 1398 – 1400 m. m. atstatymai. Sprendžiant iš metraščių, išeity, kad piliavietėje turėtų būti bent kelių atstatytų pilių pamatai. Iš tikrųjų gi, išlikusioje piliavietės dalyje yra tik vieni, visai iš naujo atstatytos pilies pėdsakai. Tai rodo, kad po pirmojo atstatymo, visi vėliau minimi buvo tiksliai daugiau ar mažiau apgrautų mūrų ir įrengimų remontas, stiprinimas, bet ne pilna to žodžio prasme atstatymas. Kitur santakoje nerasta pilies liekanų, vadinasi, pils visą laiką buvo toje pačioje vietoje.

Per ilgą pirmosios pilies egzistavimo laiką žymiai pasikeitė, patobulėjo pilių sienų griovimo ir iš viso kovos

Ši nuotrauka, kai maldininkė atleidų išvakarėse eina keliais ir bučiuoja šventuosius laiptus Tytuvėnų koplyčioje, daryta ne anais "senais laikais", bet dabar, komunistams valdant... Nežiūrint stiprios antireliginės propagandos, žmonės Lietuvoje lanko bažnyčias, vyksta į atlydus, ir t. t.

technika ir taktika. Gindami savo ir puldami kryžiuočių pils, lietuviai įgijo didelį patyrimą, kurį panaudojo atstatydami sugriautą pils, pritaikydami ją naujoms reikalavimams. Dėl to ne tik Kauno atstatytoji, bet ir kitos, žymiai anksčiau, XIV a. Lietuvoje statytos pily – Vilniaus Gedimino kalno, Trakų pusiasalio, Liškiavos, Naugarduko – sienų storių, įrengimais, mūrijimo technika iš pagrindų skiriasi nuo XIII a. pilių.

Apie 1376 m. atstatytosios pilies 3,5 m storio ir apie 10 m aukščio sienos išmūrytos ant 1362 m. sugriautų kiemo sienų liekanų, o jų kampuose buvo pastatyti masyvūs bokštai. Bokštai, kiemo sienos ir apsauginis griovys sudarė pagrindinius atstatytos pilies sustiprinimus. Buvusių priešpilių sienos buvo panaudotos apsauginio griovio slaitams sustiprinti. Priespilių aikštelės, padėngus jas žemėmis, buvo perforuotos į apsauginio griovio slaitus. Visais įrengimais, visomis konstrukcijomis tai buvo būdinga XIV a. antrosios pusės aptvarinio (kastelinio) tipo pils. Ją kryžiuočiai nuolatos pūdinėdavo, apgraudavo, todėl ji buvo vis remontuojama bei stiprinama. Kelis kartus ši pilsėjo iš rankų į rankas, kol 1398 m. lietuviai vėl pastoviai ir visam laikui joje įsitvirtino. Ypač svarbų vaidmenį ji atliko ruošiant zemaityų sukilimus prieš kryžiuočius ir rengiantis lemtingajam Žalgirio mūšiui. Didžioji dalis šiuo metu žemės paviršiuje esančių mūrų yra šios pilies liekanos.

Mažiausiai tikėtu fortifikaciniu radiniu tenka laikyti XVI a. priešpilių – barbakaną (koponirą). Tai gana sudėtingas, didelių gabaritų, vien paraku šaunams ginklams pritaikytas įrengimas. Jo pagrindą sudaro pietryčių bokštą puslankiu juosianti, pamatuose 5 m storio, buvusi 12 – 14 m aukščio mūro siena. Jos lanko diametras turi apie 40 m. Siena statyta apsauginio griovio dugne. Pietinėje ir šiaurinėje jos lanko dalyse išmūrytos po tris x formos šaudymo angos. Ties šiaurinėmis angomis, tarp pietryčių bokšto ir sienos, pastatyta 12 X 4 m cilindrinis skliautu dengta galerija. Ji 7 X 2 m požeminiu praėjimu sujungta su bokštu ir per bokštą su pilies kiemu. Antroji galerija ties pietinėmis šaudymo angomis, dėl nežinomų priežasčių, nebuvo įrengta. Tenka manyti, kad barbakanas buvo planuotas dviem aukštais. Žemai esančios galerijos skirtos pabūklams. Virš galerijų buvusi aikštelė, kurią rytinėje kiemo sienoje esantieji vartai

jungė su pilies kiemu, buvo numatyta šauliams. Visas įrengimas skirtas flankuoti apsauginį griovį ties rytine ir pietine kiemo sienomis. Žinių, kada šis išpūdingas, pasklausį pilies stiprinimo etapą vaizduojantis įrengimas buvo statytas, neturima, taip pat nežinoma, ar jis bent kartą buvo panaudotas pilies gynybai. Viena aišku, kad tuo metu, kada jis buvo statomas, visi pagrindiniai pilies sustiprinimai – kiemo sienos ir bokštai – dar tebebuvo. Remiantis rašytais šaltiniais ir radiniais, galima spėti, kad barbakanas statytas 1560 – m. laikotarpyje.

Vykdamas šios pilies mūrų konservavimo ir piliavietės tvarkymo darbus paaikšėję duomenys verčia pakeisti kai kurias istorikų tarpe įsivyravusias nuomones. Pirmiausia, kad mūrinių pilių Lietuvoje paplitimu, mūrinės statybos tradicijų prigijimu tenka laikyti ne XIV, bet XIII a. Kauno pilies gynybinių įrengimų ruošimas baigėsi ne Žalgirio mūšiu, bet XVI – XVII amžiumi. Be to, tyrimai atskleidė, kad Kauno pils iš kitų lietuvių pilių tarpo išsiskiria ne tik savo vaidmeniu ir strategine reikšme kovų su kryžiuočiais metu, bet ir tuo, kad ji yra seniausias Lietuvoje žinomas architektūros paminklas.

Kauno pilies rajonas apie 1930 metus. Lušnos, užgobusios pilies griuvenas buvo sugriautos.

ATOSTOGOS BE RŪPESČIŲ

praleisti kvibčia Lušiai ir Veitai jų vilose MĖŠKA ir MĖŠKIUKAS saulėtame Cape Cod, kurio krantus skalauja Golfo srovės sildomos Atlanto bangos. Ten rasite tikrai

- *ramią ir gražią aplinką
- *patogius kambarius
- *gerą ir sveiką maistą
- *neužmirštamą Silver Beach

Adresas: MĖŠKA
Beach St., Monument Beach
Cape Cod, Mass.
Telefonai:
Buzzards Bay - Plaza 9-3251
Brooklyne - EVERgreen 7-5576

ieskantiems poilsio ir ramybės

TRAKAI

Prie ežero su valstybės tvarkomu plažu. Patogūs kambariai šiltas ir šaltas vanduo, dušai. Valgį galima patiems gamintis ar gauti vietoje.

J. PAKNYS
Box 126, Thompson, Conn.
Tel. WALnut 3-2836

Kas tas Nidos Knygų Klubas

Nidos Knygų Klubas yra tarp tų kelių lietuviškų leidyklų, kurios dar tebesiverčia knygų leidimo darbu. Tarpais jis tą darbą būna priverstas sulėtinti, tarpais ir vėl būna pajėgus paspartinti. 1960 metais jis yra pasiryžęs išleisti dar keletą dalykų, kurie tikrai yra verti skaitančiosios visuomenės dėmesio (o to dėmesio, be kita ko, atrodo, būtų labai vertas ir patsai Klubas vien jau dėl to, kad jo leidinius išgyti gali būti pajėgus kiekvienas lietuvis).

Neseniai išėjo į žmones naujasis Klubo leidinys — Pulgio Andriūšo Rojaus vartai, romanas iš kaime gyvenimo. Dabar jau baigtas spausdinti Juozo Kralikausko romanas Šviesa lange, iš auksakasių gyvenimo Kanadoje. Spausdinamas stambus prof. Mykolo Biržiškos atsiminimų tomas iš Vilniaus darbo ir kovų meto Dėl mūsų sostinės. Sutarta su Ale Rūta, kad dar šiais metais bus išleisti du jos romanai — į saulėtekį ir Broliai. Sutarta taip pat išleisti Petronelės Orientaitės Daubiškės inteligentų romano naują laidą. Galima sakyti, kad jau sutarta su prof. Ignu Končium išleisti stambų jo dar-

bą iš Žemaičių buities. Tai bus kruopštus etnografinis darbas, vertingas indėlis į mokslo žinią, bet kartu taip prieinamai ir populiariai parašytas, jog visiškai tiks Lietuvos gyvenimu atsišviežinti ir tokiam lietuviui, kuris knygą mėgsta, bet nėra pasiruošęs suvirškinti mokslo dalykų. R. Spalis yra pasiūlęs linksmy dalykų knygą ir naują tomą savo novelių.

Jau kiek anksčiau buvo sutarta su J. Švaisiu dėl jo atsiminimų tomo ir su P. Gaučiu dėl anglų novelių tomo.

Yra pažadėję po knygą ir keletas kitų rašytojų (Nelė Mazalaitė, Paulius Jurkus, Stepas Zobarskas, Karolė Pazžeraitė, Liudas Dovydnas, Bronys Raiša, Jurgis Gliudą, Vytautas Alantas, Kaz. Barėnas, Balys Gražulis, Pulgis Andriūšis ir kt.).

Ant. Škėmos Čelesta greit pasirodys kaip siūlomas, bet neprivalomas leidinys.

Kalbant apie privalomus ir neprivalomus dalykus, reikia pasakyti, kad Nidos Knygų Klubo nariais gali būti kiekvienas, kuris sutinka apmokėti už kiekvieną eilinę knygą labai kuklų mokestį — po 1 dol. už

minkštai įristą knygą ir po 1.50 dol. už kietai įristą (kadangi artimoje ateityje bus išleista pora labai stambių knygų, tai jų kaina bus dviguba). Tasai mokestis, be kita ko, mokamas tada, kai jau knygą yra pasiekusi skaitytoja. Kas dar išleidiama šalia tų eilinių knygų, tai nariui tik siūloma, bet neprivaloma.

Daugumas Nidos Knygų Klubo narių naudojasi teise pigiau gauti tų pačių leidėjų siūlomąją "Rinktinę." Ji eina sąsiuviniais po 80 psl., ir jos surinkami iš lietuviškosios periodikos labiausiai nesensantieji lietuviški dalykai (sąsiuvinys po 0.50 dol.!).

Jau dveji metai, kai tasai pats Nidos Knygų Klubas yra atgaivinęs lietuvišką kalendorių tradiciją — išleidžia sieninius kasdien nuplėšiamus kalendorius su šventųjų ir lietuviškais vardais ir, svarbiausia, su pasiskaitymais kiekvienai dienai. Tuos jo kalendorius daugumas narių sutiko su tikru entuziazmu.

Nidos Knygų Klubo adresas: Nida Book Club, 1 Ladbroke Gardens, London, W. 11, Great Britain.

V. Noreikos nuotrauka

IRENA KAUSAITĖ, prieš savaitę su motina atskridusi iš Lietuvos, nusifotografavo "Hollywoodo pozoje", kad pasirodžius Lietuvoje likusiom draugėm. Cigaretę ji laiko kaip pavojingą granatą, nes iš tikro nerūko. Lietuvoje Irena pasiekė gražių rezultatų lengvoje atletikoje, ypač bėgime.

Newarko lietuvių moterų klubo iškyla

Liepos 23 d. Newarko moterų turėjo savo metinę iškylą į Lake Hotel, Asbury Park, N. J.

Kelionę ten ir atgal klubietėms parūpino Simonas Gudas, pristatydama joms savo Kaunas Bus Co. autobusą.

Nuvažiavę 11 val. ryte, jau radom p. Kubaitienę (vieną iš Lake Hotel savininkių) belaukiant su pietumis. Vaisės užsitęsė apie pora valandų. Per pietus ilgametė Klubo pirmėninkė Jieva Trečiokienė pradėjo

trumpą programą, pasveikindama klubietes ir viešnius. Adele Kazanauskienė irgi pasakė kalbą. Po to sekė dainos.

Klubietėms buvo malonu sutikti savo kaimes Brooklynetes — Pavilaušienę, Norkuvienę, Stoškuvienę, p-lę Helen Rich ir kitas čia atostogavusias.

Diena pasitaikė labai graži, todėl klubietės turėjo progą pasimaudyti Atlante. Į namus grįžo apie 8 val. vakare, patenkintos šia iškyla.

KL.

Lietuvių radijo piknikas

Lietuvių Radijo Korp. seimausios lietuviškos radijo programos Naujoj Anglijoj 26 m. sukakties piknikas įvyks sekmadienį, rugp. 7, Ramuvos parke, 71 Claremount Ave., Brocktone.

Į šimet bus renkama gražuolė "Miss Lithuania of N. E." Šiam kontestui jau užsiregistravo adv. Henry P. Lesberto iš Lynn dukterė Rosalind Anne Lesbertaitė, taip pat Elaine Marie Mikalonytė iš Mattapan, Joan Bankutė ir Charleen Paznauškaitė iš South Bostono. Neįstokėjusios lietuviškos, 16 metų amžiaus, kviečiamos užsire-

gistruoti DABAR, pas Valentiną Minkienę, 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass., siunčiant savo vardą, amžių ir adresą laišku ar atvirute. Taip pat asmeniškai užėjus į Baltic Florists krautuvę tuo pačiu adresu, arba telefonuojant AN 8-0489.

Šių metų šokių ir gražuolės kontesto rinkėjais ("judges") apsiėmė būti: adv. Jonas J. Grigalius, So. Bostono Lietuvių Piliesių Klubo prezidentas, ir Mass. vyr. prokuroro padėjėjas, adv. Juozas Tamėnas — Thomas iš Cambridge, Julia Arlauskienė iš So. Bostono, žinomo veikėjo

ir biznieriaus Juozo Arlausko žmona, gerai žinomas veikėjas Juozas Lekys iš Dorchesterio, Florence Kasperienė, veikėjas Stanley Kalis iš Norwood, ir Milan Stettin, Waldorf restoranų vedėjas Bostone.

Praeitų metų gražuolė "Miss Silver Anniversary Lithuania of N. E.," Rita Mickevičiūtė iš Pembroke, asmeniškai įteiks naujai išrinktai gražuolei grožio pažymėjimą, buketą gėlių ir Mass. vyr. prokuroro Edward J. McCormack, Jr. dovanotą statulą. Be šių dovanų, gražuolė gaus eilę gražių vasariškų rūbų, kaip dovanas iš So. Bostono Kay's Fashion Shop, Davis Millinery Shop ir Sullivan's Shoe Store. Vėliau bus surengtas linksmas balius išrinktai gražuolei pagerbt.

Be gražuolės rinkimų, programoje bus svečių dalyvių, kaip pav., Liet. Tautinių Šokių Sambūris, vad. Onos Ivaskienės, neseniai grįžęs iš Tarptautinių Šokių Festivalio Washington, D. C., kur garbingai atstovavo lietuvis. Taip pat profesionalė "Lorita" šokis ispanų šokį. Jaunas magikas MAYOU rodys "Fantazija su paukščiais." Vaikų mėgiamas klaunas "Tino" žavės vaikučius. Programa prasidės 4:30 val. po pietų.

Taigi, ne tik kad bus įdomi programa, bet ir progos laimėti vertingų laimėjimų ir žangos dovanų. Busai išeis iš Cambridge Lietuvių Piliesių Klubo, 823 Main St., 1:00 val. per pietus, o iš So. Bostono — nuo So. Bostono Lietuvių Piliesių Klubo, 1:30 val. po pietų, kamps E ir Broadway gatvių.

KLAUSKITE PATYS SAVES

Į žemiau pateiktus klausimus jums atsakys firma, kuri rūpi geras patarnavimas prieš jums siunčiant

DOVANŲ PAKETUS Į U.S.S.R.

1. Ar firma yra patikima?
2. Ar yra tai įrodžiusi?
3. Ar ji rūpestingai supakuoja, išsiunčia ir paruošia visus reikiamus dokumentus?
4. Ar ji naudoja geriausias įpakavimui dėzes?
5. Ar ištikro ši firma dirba daugiau, kaip 25 metus?
6. Ar ji yra oficialiai patvirtinta?

Atsakymas bus TAIP į visus aukščiau pateiktus klausimus, jeigu jūs savo dovanų paketus siųsite per bet kurį iš skyrių:

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

263 Market St. Newark 2, N. J. MARKet 3-1968	716 Walnut St. Philadelphia 6, Pa. WAlnut 5-3455	1991 Broadway New York 23, N. Y. LYceum 5-0900
390 W. Broadway S. Boston 27, Mass. ANdrew 8-8764	4102 Archer Ave. Chicago 32, Ill. FRontier 6-6399	6446 Michigan Ave. Detroit 10, Mich. TASHmo 5-7560
346 Third Ave. Pittsburgh 22, Pa. GRant 1-3712	1313 Addison Rd. Superior Ave. & 71 St. Cleveland 3, Ohio UTah 1-0807	683 Hudson Ave. Rochester 21, N. Y. BAker 5-5923
851 Hollins St. Baltimore 1, Md. MULberry 5-5787		979 Broad Street Trenton, N. J. Tel. EXport 4-8085

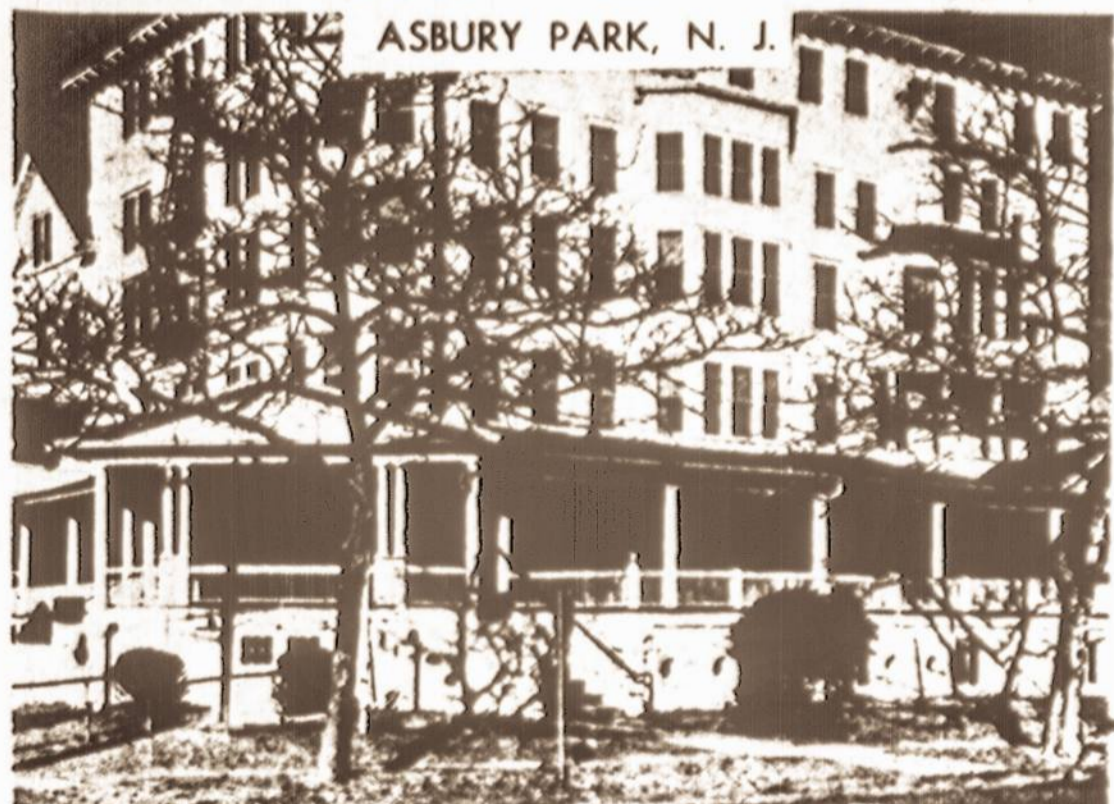
50 AKRŲ PLOTE, GERAM IR RAMIAM POILSIUI
CATSKILL KALNUOSE, VASARVIETĖ

Druskonie Hall

DAR PRIIMA UŽSAKYMUS
VASAROS IR RUDENS SEZONUI
MRS. S. KRAUNAITIS
ANDES, NEW YORK Tel. Andes 2781

Lake Hotel

ASBURY PARK, N. J.

SEVENTH IR PARK AVE. Tel. Prospect 4-7788 ir 6-9671

DIDŽIAUSIA IR GRAŽIAUSIA LIETUVIŲ VASARVIETĖ ATLANTO PAKRANTĖJE

Grazūs kambariai. Šviežias maistas. Zemos kainos. Vakariais šokiams groja orkestras. Tarp dviejų ežerų, prie pat okeano paplūdimio. Kreiptis: Edmundas Kubaitis prezidentas, arba A. Zemaitis, viceprez. - sekretorius.

A. GARBALIAUSKAITEI MIRUS

Po ilgesnės ligos liepos 28 d. Williamsburg General ligoninėje mirė Antanina Garbaliuskaitė, nemažą savo amžiaus dalį gyvenusi ir dirbusi Brooklyno lietuvių tarpe.

Antanina Garbaliuskaitė buvo kilusi iš Šiaulių miesto. Įgijusi reikalingą mokslą studijavo ginekologiją Dorpatio universitete, vėliau vadinto Tartu. Pirmojo pasaulinio karo audros buvo nublokšta į Rusijos gilumą. Čia įsijungė į lietuvių tremtinių gelbėjimo ir šalpos darbą, ypač daug rūpinosi ligoniniais ir vaikais. Dirbo Lietuvių Draugijos Nukentėjusiems nuo Karo Šešpti Centriname Komite. Jai teko vadovauti vaikų globojimui. Ypač daug širdies ir rūpestingos globos parodė tremtinių vaikučiams, dirbdama Lietuvių draugijos Jaroslavo ličio skyriuje.

Po karo grįžusi į Nepriklausomą Lietuvą savo mokslu ir patyrimu prisidėjo prie gailėstingų seserų paruošimo atsikuriantios valstybės ligoninėms. Vėliau 1925 m. atvyko į Ameriką pas savo seserį Oną Viniškienę, tada gyvenusią Washington, D. C. Dirbo pamėgtą darbą Washingtono ligoninėse. Iš čia persikėlė tarnauti į The Tuberculosis Preventorium for Children, Farmingdale, N. J., o kiek vėliau — į Brooklyną. Čia praktikavo kaip gailėstingoji sesuo privačiai

dažniausiai padėdama daktarui J. S. Misevičiui — Message, sumaniai ir sėkmingai patarnaujantiems lietuviams motinoms gimdant. Šios rūšies operacijose A. Garbaliuskaitė daugelį metų buvo dr. J. S. Message rūpestinga padėjėja ir ja liko iki paskutinės savo gyvenimo valandos.

Gilume nuliūdime velionė paliko seserį Oną, svainį dr. Matą J. Vinišką ir du seserėnus Juozą Vinišką, Miami, Florida ir dr. M. V. Vinišką, Meadville, Pa.

Rugpiūčio 1 d. po gedulingų pamaldų Angelių Karaliūnės parapijos bažnyčioje, giminių draugų ir artimųjų palydėta į Sv. Jono kapus. Laidotuvių apeigomis rūpinosi J. Garšva.

A. ŠAKYS

Mirė V. Aušrota

Liepos 26 d. Danbury (Conn.) ligoninėje mirė adv. Vincas Aušrota, 61 m. amžiaus. Velionis atvyko į Ameriką prieš 11 metų. Kurį laiką gyveno Brooklyne, vėliau persikėlė į Stamford, Conn. Paskiausiu laiku gyveno Newton, Conn. Velionis Lietuvoje, Vilkaviškyje, buvo žinomas advokatas. Liko brolis Stasys Aušrota Kalifornijoje ir giminės New Yorke bei apylinkėje. Jo laidotuvių rūpinosi vienas iš giminiečių.

Padėka dr. A. Powel

Paterson, N. J. — Apie metus laiko mano tėvelis J. Keraitis skundėsi galvos skaudėjimu ir sunkiu kvėpavimu. Kreipėsi net į du kitataučius gydytojus, bet jie priežasties nerado — bėdą suvertė slogai ir patarė daugiau gulėti lovoje.

Atsitiktinai išsikalbėjau su p. Andrušyte, neseniai atvykusia iš Švedijos, taip pat turėjusia panašų negalavimą. Išmūsų profesorius Švedijoje jai darė nosies operaciją, bet teko atvykti į Brooklyną dar nepasveikęs. Bevaikščiodama po Brooklyną, ji pastebėjo galvos ligų specialisto dr. A. Powel ofisą — 226 St. Nicolas Ave. Jai daktaras tuojau pasakė, kad ji operuota, bet neišgydyta. Po kelių apsilankymų, ji buvo išgydyta.

Kai aš tėveliui pasakiau apie tai, jis, nieko nelaukęs, kreipėsi į dr. Algirdą Powel. Daktaras tuojau jam pasakė, kad yra išaugę polipai, kuriuos reikia išimti. Penktadienį buvo operuotas ligoninėje, o sekmadienį, daktarui patikrinus, tėvelis jau buvo namie ir gerai jaučiasi. Už tai tėvelis ir visa mūsų šeima reiškiamės nuoširdžią padėką dr. Algirdui Powel.

Andr. Keraitytė-Vaikaikienė

Prašome nepamišti atnaujinti prenumeratą.

JOHN BALTADUONIS
FRANKFORD AVENUE
Cafe
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

ŠKAUTŲ IR TĖVŲ IŠVYKA

Praeitą sekmadienį New Yorko skautams remti komitetas surengė malonią pramogą skautiškam jaunimui ir jų tėvams.

Į Beth Page parką suvažiavo apie 150. Kol tėveliai prie apkrautų stalų sprendė tautinius ir tarptautinius reikalus, žvalūs jaunimas pats suorganizavo tautinių šokių ir lietuviškų dainų programą. Netrukus ir vyresnieji prisijungė prie jaunimo, kol dauguma šios išvykos dalyvių pasijuto esą programos išpildytojai, o aplinkui esą amerikiečiai — klausytojai bei žiūrovai. Dainininkams ir šokėjams akordeonu pritarė R. Kezys.

Vietos skautams paremti išvykos dalyviai suaukojo 60 dol.

Rengėjams priklauso visų dalyvių nuoširdi padėka, ypač daug pasidarbavusiems A. Sodaičiui (k-to pirm.), M. Klivečkieniui, Matiekūnui, Kido-lienei ir kt.

Vidmantas Brazys, gimęs 1944 m. kovo 26 d. Kaune, praeitą antradienį Skandinavų oro linijos lėktuvu atvyko iš Lietuvos. Vidmanto tėvai, apie kurių rūpinimąsi sūnaus atsiėmimu iš Lietuvos jau buvo rašyta Vienybėje, gyvena De-troite.

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per paštą

MARTHA & PETER LISAUSKAS
64-09 56th ROAD MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWining 4-8087

LIETUVIŲ VADOVAUJAMA ISTEIGTA 1924 M.

Schuyler Savings & Loan

ASSOCIATION OF KEARNY, NEW JERSEY
Nuo 1960 m. liepos 1 d. už sutaupus moka

4%

Be to, duoda paskolas namams, išrašo pašto perlaidas (money orderius), taupo pinigus Kalėdų šventėms (x-mas Club), skolina pinigus taupytojams, priima mokesčių už elektrą ir gazą.

Federal Savings and Loan Corporation narys
Julius Paknis, Prezidentas Petras Velevas, Sekretorius
Juozas Belza, izdininkas

Iškirpk šią atkarpą ir siųsk -
SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
24 Davis Ave., Kearny, N. J.

Prašau atidaryti taupymo sąskaitą:

Vardas, pavardė.....

Adresas.....

Siunčiu depozitą.....
(Taupytojams pašto išlaidas apmoka įstaiga)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

- Philadelphiaje -

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

- Brooklyn -

JUOZAS GARŠVA

235 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

SEKMAD., 1960 m. RUGPIŪČIO (AUGUST) 7 d.,

visi keliai veda į metinį

“LIETUVOS ATSIMINIMŲ” RADIO ir “RŪTOS”

PIKNIKA

Rengiamą Didžiojo New Yorko Lietuviams
JAMAICA POLISH NATIONAL HALL & PARK
108-11 Sutphin Boulevard Jamaica, L.I., N.Y.

Gražus parkas, erdvi salė, patogus privažiavimas — Veiks skanus gėrimų ir užkandžių bufetas

- Programoje:
- “Rūtos” Ansamblio Choras ir Tautinių Šokių Grupė
  - Lietuvaitės gražuolės rinkimas išrinkti “Miss Lithuania, 1960”
  - Polkutes ir tango šokimo kontestai
  - Lietuviškos sutartinės

PIKNIKO PRADŽIA — 1 val. p.p. ŠOKIAI nuo 5 val. p.p. iki 10 val.
PROGRAMA — 4 val. p.p.

PIKNIKAS ĮVYKS BET KOKIAM ORUI ESANT

Įėjimas — \$1.00, ir 25c už ženkliuką ir N.Y. miesto pramogų taksus
Nuoširdžiai Jus kviečiame! — JOKUBAS J. STUKAS, Direkt.

Lietuviai biznieriai New Yorke ir apylinkėse

ROBERT F. NARK

Apdraudos **AUTO Specialistas**
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE
26 COURT ST. BROOKLYN, N.Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783
Discounts to qualified
APPLICANTS
Mutual Insurance
Insure your tomorrow today!

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias
pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVENUE
WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRginia 9-3112

White Horse Tavern

BARAS,
RESTORANAS
IR SALĖ

DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI
PIETŪS

86-16 JAMAICA AVE
Woodhaven, N.Y.
Tel. VIRginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

SILVER BELL BAKING CO.

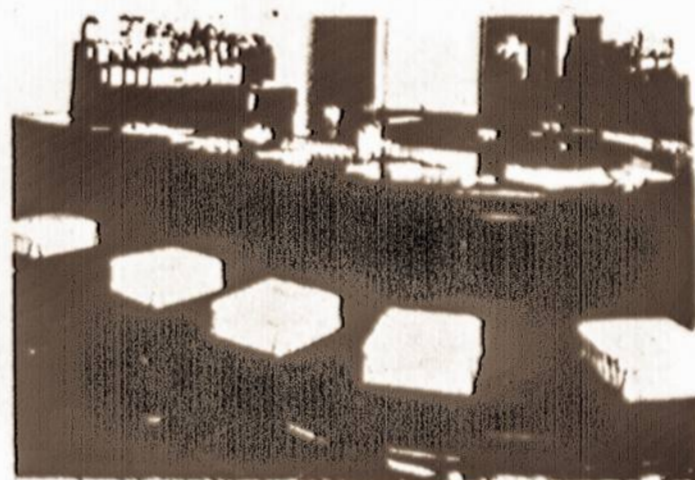
A. RADZIŪNAS
Savininkas

Mūsų specialybė **lietuviška duona**
Pyragai vedybiniams ir
kitokiems pokyliams
Patarnavimas sažiningas ir greitas
36-40 STAGG STREET
BROOKLYN 6, NEW YORK
Telefonas EVergreen 7-1123

Three Joe's Service Station, Inc.

Trys Juozai - visi trys lietuviai -
rūpestingai, sąžiningai ir pigiau
patarnaus jums, jei tik jūsų auto-
mobiliui reikalingas bet koks -
didelis ar mažas patarnavimas.
Complete automotive repairs
85-42 WOODHAVEN BOULEVARD
WOODHAVEN, N. Y.
(86th Ave. kampas prie Jamaica Ave.)
Telefonas: VIRginia 6-9683

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras
Salė susirinkimams
vestuvėms ir
pobūviams
Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suėjimams nemokamai
VACYS STEPONIS
Savininkas

40 EAST 26th ST. NEW YORK CITY MU 3-2928

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas
3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi
stereo fonografas, dulkių siurbliai, oro vėsin-
tuvai. Didelės nuolaidos Admiral ir Motorola
aparatus. 40% nuolaidos Blaupunkt vokiš-
kiems Hi-Fi.

TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radi-
jas, Darbo valandos kasdien iki 7 v. v.
Pentadieniais iki 9 v. v.

Arlington RESTAURANT

COCKTAIL LOUNGE, DINING, DANCING, CATERING
HALL FOR ALL OCCASIONS

385 ARLINGTON AVENUE at HALE AVENUE
Under BMT Jamaica Line - Norwood Avenue Station
Phone: TAYlor 7-9842 ONA ir JONAS VALAIČIAI

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
STIKLINIS BARAS. VIENA GRAŽIAUSIŲ UŽEIGŲ.
273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9533

Winter Garden Tavern Inc.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Telefonas: EVergreen 2-6440

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

Salė vestuvėms ir kitokiems
pramogoms. Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis kainomis.
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

GERIAUSIAS INSURANCE ir REAL ESTATE PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Joseph Andrusis TRAVEL BUREAU

BILIJETAI PARDUODAMI

visomis susisiekimo
priemonėmis į visas
pasaulio vietas

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas
VI 7-4477

PERKANT - PARDUODANT NAMUS AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS,
federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų
(Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477
Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. p. iki 5 v. v.

REPUBLIC Wine & Liquor Store

MARIJONA JOKUBAITIS
ir JURGIS JOKUBAITIS

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI
įvairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIRginia 3-3544

VIENYBĖ

Vytautas Alantas, zinomas rašytojas, neseniai išėjusio romano "Tarp dviejų gyvenimų" autorius, savo atostogas su šeima praleido Jasinskų vasarvietėje, Ocean City, N. J.

A. Kazickienė šį penktadienį išskrenda į Paryžių, kur dabar yra jos vyras dr. J. Kazickas, Neries bendrovės direktorius, su dukra. Vėliau Kazickai automobiliu aplankys įdomesnes vietas Pietų Prancūzijoje ir kitur.

O. Noreikienė, Brooklyno vienybiete, savo dviejų savaitių atostogas praleido Silver Lake, N. J.

J. Mockevičius ir biznierių J. Rekešius su žmona ir sūnum iš Maspetho automobiliu buvo nuvykę į Montrealį ir Toronto, Kanadoje. Be to, jie aplankė Niagara Falls ir kitas įdomesnes Amerikos vietas.

Juozas Ginkus, kuris dabar su žmona Ona atostogauja Lake George, N. Y., siunčia Vienybei linkėjimus.

Ona Aleščikaitė - Gonsales buvo atvykusi iš Kubos aplankyti savo tėvą Juozą Aleščiką Brooklyne.

A. Šmagorius, praeitais metais su žmona apsigyvenęs Miami, Floridoje, šiuo metu lankosi Maspethe. Aplankęs draugus New Yorke ir apylinkėse, Šmagorius rugsėjo mėnesio pradžioje grįžta atgal į Floridą.

A. Vilainis iš Chicagos praneša, kad jo vadovaujama Nemuno leidykla dar šiais metais rengiasi išleisti plačios apimties Amerikos Lietuvių Kultūrinės Veiklos Albumą.

Mišios dr. Bintakio mirties atminimui

Rugsėjo 3 d., 10 v. ryte, Apreiškimo parapijos bažnyčioje bus atnašaujamos mišios dr. Frico Bintakio mirties metinėms paminėti.

Dr. F. Bintakis, miręs širdies liga, buvo vienas iš žymesnių gydytojų Brooklyne. Velionis buvo kilęs iš Klaipėdos krašto.

SPAUDOS KONFERENCIJA SU SENATORIUM KENNEDY

Šį penktadienį, 10 val. ryte, Overseas Press Club patalpose, New Yorke, įvyksta tautinių grupių spaudos atstovų konferencija su Demokratų partijos kandidatu į prezidentus senatorium Kennedy. Taip pat pusryčiai. Konferencijoje dalyvauja ir Vienybė atstovas.

Tą pačią dieną, vakare, senatoriaus Kennedy vasaros rezidencijoje, Cape Cod, Mass., įvyksta tautinių grupių atstovų konferencija. Į šią konferenciją iš New Yorke vyksta Antanas Varnas, Marijona Kižytė, M. Cieplinskį ir kiti. Be to, šioje konferencijoje dalyvaus adv. J. Grigalius iš Bostono.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

SAULIUS SIRUSAS su savo neseniai iš Lietuvos atvykusia seseria Danute Vienybės rezidencijoje. Šia proga pažymėtina, kas kad Saulius Sirusas neseniai baigė studijas universitete ir gavo federalinį darbą socialinio draudimo (Social Security) įstaigoje.

ATSKRIDO IŠ LIETUVOS A. GUDONIO TĖVAI

Praeitą trečiadienį Skandinavų oro linijos lėktuvu atvyko iš Lietuvos, Utenos apskr., Antanas ir Severija Gudoniai, anksčiau gyvenę Amerikoje.

Gudoniai po pirmojo pasaulinio karo, kaip ir daugelis Amerikos lietuvių, grįžo į Lietuvą. Kartu parsivežė ir savo mažametį sūnų Antaną, kuris vėliau, sulaukęs 21 metų amžiaus, grįžo į savo gimtąją Ameriką.

Sovietams okupavus Lietuvą, Antano Gudonio ryšiai su tėvais nutrūko. Bet kai tik prasidėjo susirašinėjimas, jis tuojau šoko rūpintis jų atsiėmimu. Nebuvo lengva. Susirašinėjimas tarp Washingtono ir Maskvos užtruko keletą metų. Jis net kreipėsi į New Jersey gubernatorių Meynerį ir savo apylinkės kongresmaną, prašydamas jų pagalbos. Ir vienas ir kitas jam padėjo. Gubernatorius Maskvoje, lankydamasis Maskvoje, Gudonių reikalu kreipėsi net į Chrusčiovą. Pastangos nenuėjo niekais - praeitą trečiadienį

Antanas Gudonis pasitiko savo tėvus Idlewilde aerodrome. Tėvai apsigyveno pas sūnų ir marčią Antaną ir Matildą Gudonius, 2 - 25 36th St., Fairlawn, N. J.

Plačiau - kitame Vienybės numeryje.

Liepos 28 d. Vilniuje mirė žinomas istorikas Konstantinas Jablonskis. Jis buvo Lietuvos Mokslų Akademijos narys ir Vilniaus universiteto profesorius. Yra autorius keleto mokslinio bei istorinio turinio veikalų. Gimęs 1892 m.

Šiomis dienomis Vilniuje įvykusioje dainų šventėje, kuria buvo paminėta Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą dvidešimtmetis, dalyvavo 30,000 dainininkų.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

JOKUBAS STUKAS, Lietuvos Atsiminimų radijo direktorius, tarp piknikaujantių siuvėjų praeitą seštadienį, Jamaica, N. Y. Nuotraukoje: (sėdi) Dirzulaitis, Mildred Mitchell, Stukas, Stovi: Briedienė, Diržienė, Medeišienė, Diržis ir kt. Šį sekmadienį, tame pačiame Lenkų parke, įvyksta Stuko radijo programos piknikas.

Vilnies ekskursantus lenkai buvo sulaikę

Brooklyno Laisvė praneša, kad Chicagos Vilnies organizuota lietuvių ekskursija į Lietuvą Varšuvoje buvo sulaikyta. "Čikagiečiai vyko per Varšuvą," Laisvė rašo, "bet neturėjo Lenkijos vizų. Dėl to, kai jie pasiekė Varšuvą, buvo sulaikyti, turėjo ten gauti vizas ir už jas sumokėti po \$9." Tą incidentą Laisvės reporteris taip aiškina:

"Agentūra, kuri organizavo čikagiečių kelionę, matyt, ne-

žinojo, kad Lenkija reikalauja vizų iš kiekvieno į Lenkijos Liaudies Respubliką atvykstančio."

Vadinasi, lenkai lietuviams parodė, kad tarp "Liaudies respublikos" ir "tarybinės respublikos," kuri faktiškai yra Sovietų Sąjungos provincija, vis dėlto esama skirtumo. Bet Bimba neseniai toje pačioje Laisvėje aiškino, kad Lietuva taip pat esanti "Liaudies respublika"...

Vienybė, 1960 m. rugpjūčio 6 d.